

SIJEČANJ 2016

KAPELA

ČASOPIS HRVATSKOG PLANINARSKOG DRUŠTVA KAPELA

Sadržaj

- 3 RIJEČ UREDNICE:** Jelena Spreicer
- 4 IRAN:** Matej Perkov
- 12 ŽBEVNICA:** Jagoda Šantić
- 14 NP-OVI SJEVERNE AMERIKE:**
Zvonimir Mišura
- 22 ČIKOLA:** Jagoda Šantić
- 26 ETNA:** Nika Balog
- 30 PLANINSKO TRČANJE:**
 Hrvoje Zrnčić
- 32 INTERVJI**
- 40 O IMENU "KAPELA":**
 Hrvoje Zrnčić
- 41 NOVI ROĐENDAN MARKA CAFUTE:** Jelena Spreicer
- 42 SKUPŠTINA I OSTALA DOGAĐANJA U DRUŠTVU**
- 46 ZBOR VODIČA:**
 Ivona Gönner
- 48 NOVA I STARA PLANINARSKA LITERATURA:** Jelena Spreicer
- 51 OJ, KAPELO:** Branko Divjanović

Impressum

KAPELA

Časopis Hrvatskog planinarskog društva Kapela
Godište 6. Broj 6, Zagreb
Izlazi jednom godišnje i besplatan je

IZDAVAČ

HPD Kapela, Maksimirska 51 a,
10000 Zagreb, www.hpd-kapela.hr

UREDNIŠTVO

urednica: Jelena Spreicer,
jelenaspreicer@gmail.com

zamjenik urednice: Hrvoje Zrnčić,
hrvoje.zrnčić@zg.t-com-hr;
grafička urednica: Ana Kvočić,
akvocic@gmail.com;
lektura i korektura: Jelena Spreicer
jelenaspreicer@gmail.com

TISAK

STEGA TISAK d.o.o.,
Heinzelova 60/1,
10000 Zagreb
Naklada: 400 kom

Svoju građu za objavu možete snimiti na CD ili DVD ili poslati urednici i/ili zamjeniku urednice redovitom ili e-poštom. Tekstove i opise samih fotografija treba slati odvojeno od samih fotografija, odnosno ilustracije ne ubacivati u tekst.

Uredništvo zadržava pravo da preradi tekst. Stajališta autora iznesena u objavljenim tekstovima ne moraju odražavati stajališta HPD-a Kapela niti stajališta članova Uredništva.

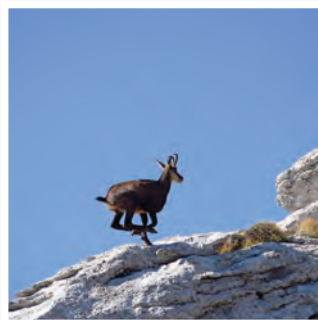
Riječ urednice

Opće je poznat paradoks da rijetko što čovjekov odnos prema samome sebi može poljuljati u istoj mjeri kao sigurnost rutine kojoj većinu života težimo. Ako je svaki dan isti kao i onaj prethodni, ako na temelju onoga što si radio jučer lako možeš predvidjeti što ćeš raditi sutra, tu je sutrašnjicu teško dočekati sa znatizeljnom. U snu već u šest znaš da će budilica zvoniti u pola sedam, i prije nego što se probudiš znaš da ćeš dva puta pritisnuti snooze prije nego što doista ustaneš, dajući tako sam sebi još par minuta mira prije nego što se suočiš s izazovima koje pred tebe stavlja svakodnevnica: previše posla ili manjak posla, obiteljske obaveze ili usamljenost, umor ili dosada, svakog muče njegove brige i svakome su baš njegove brige najteže premostive. Zatim skuhaš kavu, ritual koji nesvjesno ponavljaš u odrasloj životu i dok srčeš ono što magičnom moći placebo postaje napitak koji te čini spremnim za još jednu borbu, u glavi ti se već roje misli o popisu stvari koje moraš obaviti, naizgled hitne stvari koje zaboravljaš istom brzinom kojom ih se prisjećaš.

Koliko bi takva svakodnevnica u kojoj radnje izvršavaš mehanički, a da se rijetko okreneš oko sebe i zapitaš kuda ideš i zašto, bila podnošljiva

kada u njoj ne bi postojala potreba za bijegom iz grada, bijegom u prirodu, bijegom iz onoga što moraš u ono što želiš učiniti? Koliko bi podnošljivo bilo to što radimo kako bismo platili stanarinu ili račune, kada ne bismo težili tome da stanemo na neki vidikovac s kojeg će nam se iz ptičje perspektive svako od tih nastojanja učiniti smiješnim? Koliko bi podnošljiv bio život u kojem bismo se uvijek kretali prema nekome cilju, znajući da je taj cilj uzaludan jer se život uvijek kreće samo prema jednome cilju, onome koji je jedini pravedan jer je u svojoj neizbježnosti isti za svakoga? Ako se planinarenje može nazvati plemenitim, onda je to zato što je to jedna od rijetkih ljudskih aktivnosti u kojoj je put važniji od cilja: put na koji krećeš samo zato da kreneš, da tim putem nešto promijeniš, a da usput ostaneš istim. Da u znoju lica svoga na nekoj oštroj padini u zvizdan pomisliš kako li je trivijalna briga koju si sa sobom ponio iz grada, da se uz smijeh i pjesmu prijatelja sjetiš da, osim svog ruksaka, neke terete ne moraš nositi sam, da ti tišina šume neke stvari kaže jasnije i glasnije no što to može bilo koji čovjek.

Na put nepoznatim i poznatim krajolicima ove su godine krenuli

HRVOJE ŠAŠEK

autori tekstova i fotografija u ovome broju: Matej, Zvonimir, Jagoda, Nika, Hrvoje, Kristina, Otto, Ivona, Branko, Hrvoje, Irena i moja malenkost. Na tim su putovanjima autori uvijek na kraju negdje stigli, ali važnije od toga bilo je ono kako. Taj su kako podijelili s Tobom, čitateljem ovih redaka. Pozivaju te da, iako nisi bio s njima, riječju, slikom i maštom osjetiš krajolike, da putuješ kroz vrijeme u njihova sjećanja. Pozivaju te na oprez, na pjesmu, na knjigu. Kreneš li s njima, možda će ti se svidjeti kuda će te odvesti. Možda i neće, ali to i jest svrha putovanja: unaprijed ne možeš znati kuda će te put odvesti. Znaš samo da valja krenuti, pa te ovim putem pozivam da to i učiniš: čitaj, hodaj, fotkaj, pami! A sljedeće godine nam i Ti, dragi čitatelju, nešto zapiši o svome putu. Mi čekamo!

Jelena Spreicer

Izletnički rezime

U 2017. godini Hrvatsko planinarsko društvo „Kapela“ brojilo je 471 člana i ostvarilo 71 službeni (zapisani) izlet s 1896 sudionika, što je prosječno 27 sudionika po izletu.

Na našim su izletima, osim članova „Kapele“, sudjelovali i mnogi dragi gosti, točnije njih čak 298. U prosincu 2017. Izletničko je povjerenstvo objavilo i novi plan izleta za 2018. godinu, koji se sastoji od 80 izleta.

NAKON PRVE HRVATSKE EKSPEDICIJE „OD MORA DO VRHA“ U MAROKU 2015., KADA SAM SE, KRENUVŠI S PLAŽA ATLANTIKA, POPEO NA ATLAS, NA RED JE DOŠAO I DRUGI PROJEKT ISTOGA KONCEPTA. KAO IDEALNO ODREDIŠTE NAMETNUO SE IRAN – LAV BLISKOG ISTOKA I DREVNE PERZIJE ČIJI SJEVER MILUJU VALOVI KASPIJSKOG JEZERA S KOJEG ĆU KRENUTI NA DAMAVAND. TO JE IME NAJVIŠEG AZIJSKOG VULKANA (5671 M) KOJE U PRIJEVODU ZNAČI „BIJELI ZID“.

IRAN DAMAVAND

Uspón od 28 m ispod razine mora na
najviši vrh Bliskog istoka

Kralj gorja Elburs na čijim se brojnim vrhovima snijeg zadržava sve do kasnog proljeća uistinu se poput zida izdiže između Teherana i mora. Već je i samo putovanje predstavljalo avanturu: noćni bus do Sarajeva i druženje s dragim prijateljima planinarima uz nezaobilazne ćevape, potom let preko Istanbula do Teherana, megapolisa čije sam se veličine pribojavao. U gluho doba noći ljubazni me je taksist ostavio u mračnoj uličici u kojoj živi David, prijatelj planinar koji me je ugostio na svome kauču. Ljubazni me je domaćin sutradan odveo u hrvatsko veleposlanstvo i pokazao mi najzanimljivije stvari u gradu u kojem bih se sam zaista teško snašao. Stara američka ambasada s visokim zidovima i bodljikavom žicom nalazi se nedaleko njegovog doma, a mural Kipa slobode s lubanjom umjesto ženske glave zorno predočava stajališta Iranaca prema toj zemlji. No početni je strah, rasplamsan hrvatskom paranojom o ljudima koji će mi ukrasti bubreg i islamistima koji će me strpati u neki zatvor bez čučavca, ubrzo minuo. Iran je moderna zemlja čiji dragi ljudi imaju jednako tako moderna stajališta, a nasmiješeni dragi ljudi ono su što ću zapravo najviše pamtiti.

AKLIMATIZACIJA

Aklimatizacijski uspon na planinu Tochal iznad grada podsjetio me na Sljeme, samo što se radi o planini od 3970 m s koje se pruža zadivljujući pogled na brujeći

grad u kojem živi 12 milijuna ljudi. Iako se tamnosmeđe nijanse njenih stijena ne mogu mjeriti s ljepotom dinarskih ili alpskih, teško je opisati osjećaj atraktivnog visokogorskog uspona sa zimskom opremom i svim pripadajućim opasnostima u ambijentu predgrađa ovog velikog grada. Prvi dio uspona do planinarskog doma na 2800 m osiguran je klinovima i užadi, a tijekom tog vikenda na planinu je hodočastilo nekoliko tisuća Iranaca koji obožavaju planinarenje i boravak u prirodi. Primijetili su da sam stranac i rado su prilazili, svašta zapitkivali, nudili mi hranu te čak puštali i Gorana Karana preko mobitela. Drugi dio uspona obilježava snijeg kojeg ponegdje ima i dva i pol metra, a table uz stazu upozoravaju na opasnost od lavine. Na samom vrhu nalazi se limena kupola koja služi kao sklonište, a oko nje se vrti desetak pasa lualica koji čekaju penjače i žicaju hranu. S jedne strane puca pogled na nebudere Teherana, s druge na snijegom i ledom obavijene vrhove gorja Elburs. Za silazak sam odabrao rutu koja vodi u drugu dolinu i poznata je po zanimljivim vodopadima koji izviru u kršu te opskrbljuju grad pitkom vodom. Vrlo je zanimljiv silazak u sam grad jer kompleks uskih uličica gdje su jedino prijevozno sredstvo magarci vrvi restorančićima koji planinarima i izletnicima nude hranu i piće. Grozeći se velegrada, uskočio sam u prvi taksi koji me je odveo na kolodvor te se smjestio u busu koji vozi do 300 km udaljenog grada Babolsar na obali Kaspijskog jezera. Dočekao me oduševljeni Amir koji nikada nije upoznao nekog iz Hrvatske te sam dva dana

RADOZNALI IRANCI

POLAZAK S KASPIJSKOG JEZERA

POLJA RIŽE

TEHERAN I TOCHAL

KILOMETARSKE PJEŠČANE PLAŽE KASPIJSKOG JEZERA

KANJON RIJEKE DARVISHAN

za uspomenu, stavljam 25 kg težak ruksak na leđa i puštam suzu u teškom emocionalnom trenutku. Spremam se na avanturu života, a ispred mene je 210 km kroz priobalje Kaspijskog jezera, rižina polja i zastrašujući Haraz kanjon.

HODAČKI DIO PUTA

Strah je minuo već nakon izlaska iz grada, a u hodanju mi se pridružio neki simpatični bradonja Shayan uz riječi: „Samo hodam, nemam cilj, spavam uz cestu ili u džungli.“

bio njegov gost. Babolsar ima oko 50.000 stanovnika, a plavetnilo Kaspijskog jezera, najvećeg na svijetu, kao da je obojilo nebo i rijeku Babol koja u njega utječe.

Obišao sam zanimljivu tržnicu kad već nisam imao vremena posjetiti teheranski bazar, a napravili smo i mali izlet u obližnji Faraydunkenar. Družeci se s Amirom i njegovim prijateljima saznao sam mnogo zanimljivih stvari o životu u Iranu, gotovo se srameći predrasuda koje imamo prema ovim zemljama i ljudima koji ih nastanjuju. Što oni misle o nama Hrvatima? Kada ne razumiju pojmove „Kroaci, Kroacia, Croatia, Hrvatistan“, dovoljno je reći „Branko, Persepolis“ da ti sva vrata budu otvorena. Ljudi te primaju u svoje kuće, kolju kokoši za ručak, nude te čajem i novcima, ponosno pozivaju susjede da vide zanimljivog gosta iz Hrvatske. Nogometom su zaludeni svi, a naš Branko Ivanković ima status božanstva na kojemu bi mu i Alah mogao zavidjeti. Prije polaska šapćem moru molitvu za sretan put, uzimam s pješčanog žala nekoliko školjkica

Šuteći smo grabili kilometre, sve dok se na jednom raskrižju nismo rastali. „Budi oprezan kroz ova sela, ljudi ne vole strance“, upozorio me. A ti ljudi koji ne vole strance silom su me uvlačili u svoje kuće, nudili mi čaj, smijali se plišanom medi Ivici. Atmosfera uz cestu je prava navijačka – svaki drugi auto trubi mi u transu, ljudi uzvikuju poruke podrške kroz otvorene prozore, žele se sa mnom slikati. Nude mi prijevoz i onda se čude mom odbijanju jer na Damavand želim stići isključivo vlastitim nogama.

U gradu Amol ugostila me obitelj umirovljenih profesora engleskog jezika. Gospođa je napravila fini riblji ručak, a tip za kojeg sam sumnjao da je agent pokazao mi je memorijalno groblje vojnika koji su stradali u ratu s Irakom. Prvu sam noć postavio šator uz obalu polja riže, a kreketavi zbor od nekoliko tisuća žaba nije mi dao spavati. Drugu sam noć proveo u džungli podalje od ceste, a zatim sam ušao u kanjon čijom je duljinom probijena cesta, prometna žila kucavica

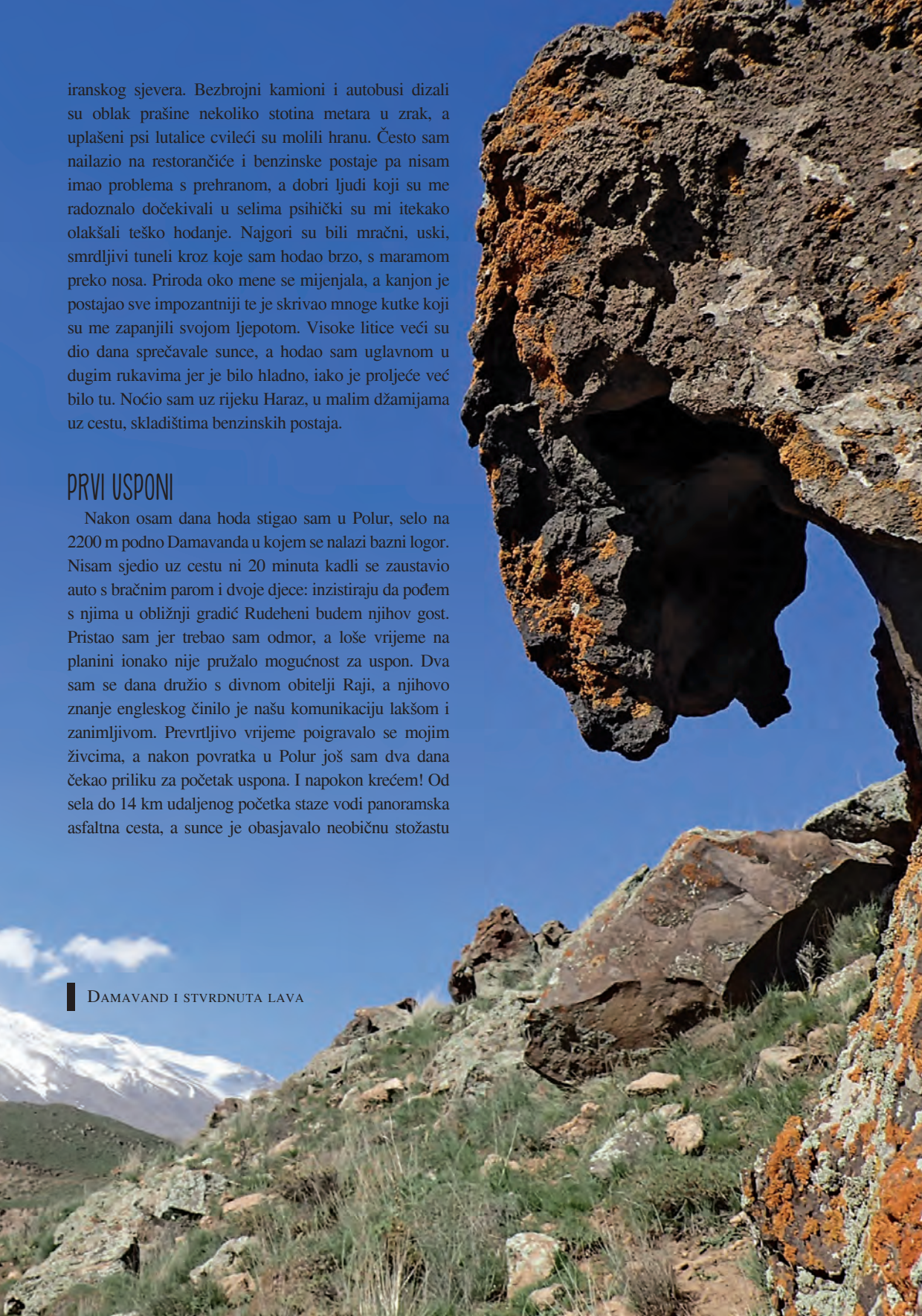

iranskog sjevera. Bezbrojni kamioni i autobusi dizali su oblak prašine nekoliko stotina metara u zrak, a uplašeni psi litalice cvileći su molili hranu. Često sam nailazio na restorančice i benzinske postaje pa nisam imao problema s prehranom, a dobri ljudi koji su me radoznalo dočekivali u selima psihički su mi itekako olakšali teško hodanje. Najgori su bili mračni, uski, smrdljivi tuneli kroz koje sam hodao brzo, s maramom preko nosa. Priroda oko mene se mijenjala, a kanjon je postajao sve impozantniji te je skrivao mnoge kutke koji su me zapanjili svojom ljepotom. Visoke litice veći su dio dana sprečavale sunce, a hodao sam uglavnom u dugim rukavima jer je bilo hladno, iako je proljeće već bilo tu. Noćio sam uz rijeku Haraz, u malim džamijama uz cestu, skladištima benzinskih postaja.

PRVI USPONI

Nakon osam dana hoda stigao sam u Polur, selo na 2200 m podno Damavanda u kojem se nalazi bazni logor. Nisam sjedio uz cestu ni 20 minuta kadli se zaustavio auto s bračnim parom i dvoje djece: inzistiraju da podem s njima u obližnji gradić Rudeheni budem njihov gost. Pristao sam jer trebao sam odmor, a loše vrijeme na planini ionako nije pružalo mogućnost za uspon. Dva sam se dana družio s divnom obitelji Raji, a njihovo znanje engleskog činilo je našu komunikaciju lakšom i zanimljivom. Prevtljivo vrijeme poigravalo se mojim živcima, a nakon povratka u Polur još sam dva dana čekao priliku za početak uspona. I napokon krećem! Od sela do 14 km udaljenog početka staze vodi panoramska asfaltna cesta, a sunce je obasjavalo neobičnu stožastu

DAMAVAND I STVRDNUTA LAVA

planinu čija je bjelina kontrirala plavoj boji neba. Kiša je počela baš kada sam stigao do skloništa u Logoru 2. Pored male džamije stisnulo se desetak Talijana koji su završili svoju avanturu i čekali džipove koji će ih odvesti u dolinu. Svi su se čudili mojoj volji da sve prehodam, a vozači džipova koji su me pretjecali nudili su prijevoz. Uskoro su se svi razišli, a društvo mi je pravila tek jedna ptičica koja je uletjela u sklonište kroz razbijeni prozor. Tvrdio sam zaspao, a pred jutro me probudila hladnoća. Lijepo vrijeme ohrabrilo me i krenuo sam prema Logoru 3 na 4200 m. Nije bilo gotovo nikog osim dva penjača koji su silazili. Vrludao sam utabanom stazicom kroz vulkanske stijene neobičnih oblika, nastale izlivanjem lave prije nekoliko tisuća godina. Iza mene puca pogled na impozantnu planinu Boderar i greben dug pedesetak kilometara s brojnim atraktivnim vrhovima. Uskoro se pojavljuje i snijeg koji pokriva stazu, a krajolik postaje jednoličan i prilično težak za orijentaciju. Kasnije je nekoliko penjača prepričavalo kako su se izgubili, pa se vraćali do Logora 2 i čekali idući dan za uspon. Što sam se više uspinjao, zrak je bio rjeđi i više sam se umarao. Imao sam dovoljno vremena, no bojao sam se da ne dođe neki oblak koji će mi onemogućiti kretanje.

Nakon pet i pol sati hoda s olakšanjem sam ugledao planinarski dom koji se svojim koloritom sasvim uklapao u ambijent i bilo ga je teško uočiti. Unutra je bilo jednako ledeno kao i vani, samo što nije puhaio vjetar. Nekoliko je Poljaka, Rusa, Austrijanaca i Kineza izgledalo izmučeno te su čekali lijepo vrijeme za uspon, kruteći dane ležanjem u krevetu. Ovdje se nema što drugo raditi, a kroz prozor se zbog magle ništa ne vidi. Jezivo zavijanje vjetra dopire izvana, a iznutra odjekuje drečanje orijentalnih narodnjaka koje puštaju domari, dva mlada Afganistanca koji komuniciraju isključivo dernjavom. Odlazak na zaledeni wc izvan doma grozna je mislija, a zbog visine jedemo na silu jer nemamo apetit. Četiri sam dana čekao da se oluja smiri, a penjači su razočarani silazili u dolinu. Dolazili bi drugi, ubrzo gubeći entuzijizam kada bi shvatili da je vrh nedostupan. Četvrtog dana počinje

vikend, u dom dolaze dva lokalna vodiča i nude nam da podemo s njima na vrh. Rusi se nečkaju, a ja pristajem jer mi je nezamislivo da ostanem bez vrha nakon svog truda samo zato da bih uštedio sto dolara.

BORBA S VREMENSKIM UVJETIMA

Iako vjetar i dalje divlja malo manjom žestinom, magla se diže i vodič mi jamči da vremenski uvjeti neće biti problem. Krenulo nas je četiri, a nakon trećine puta dvojica odustaju i vraćaju se. Vrijeme se pogoršavalo, bilo je strahovito hladno i magla je smanjivala vidik. Moj je vodič samouvjerenio išao ispred mene, ponekad me pitajući jesam li dobro i želim li odustati. Bilo je strašno teško, jedva sam disao i noge su mi bile kao od olova. Htio sam natrag, ali miris sumpora uvjerio me da smo blizu. Uskoro smo stigli na vrh nakon 5 sati uspona, što je izvanredno vrijeme za zimske uvjete. Oluja je dosegla vrhunac i počela je grmljavina, a ja sam bio uzbuđen i zahvalan vodiču što me je ovdje doveo jer sam se sigurno ne bih popeo. Sad je još samo trebalo sići, ali se u olujnoj mećavi moj vodič izgubio. Ubrzo se ispostavilo da ne zna gdje smo, a nazad nismo mogli zbog zaleđenih stijena i jakih udara vjetra. Uplašen je i plače, a oči su mu pune krivnje. Bio je u šoku, nije znao što učiniti. Tipična priča vodiča u ovakvim zemljama, mladi momci iznimne kondicije koji su vjerojatno u životu bili samo na toj planini, samo jednom stazom. Nema uže, dereze, cepin,

NA VRHU TOCHALA, POGLED NA DAMAVAND

pojas, astro-foliju ni vreću za bivakiranje. Nitko ne zna da smo ovdje, nemamo signal, nitko neće doći. Sami smo.

Krenuli smo u samospašavanje te počeli silaziti strmim kuloarom koji nam se činio najpogodniji. Kuloar je postajao širi i blaži, a oluja je jenjavala. Momak me upozorava da vjerojatno silazimo na sjever umjesto na jug, ali nije važno. Samo dolje. Lagani vjetar razmaknuo je magleni veo i sunce je obasjalo snijegom pokriveni Boderar – ipak se spuštamo na jug! Bili smo na krivom grebenu i morali smo se preko zaleđenih stijena spustiti u jedan široki kuloar, tri stotine metara ispod planinarskog doma, pa zatim opet penjati. Uto nas je podmuklo zatekla druga oluja sa snažnim vjetrom koji je u sekundi zameo tragove kojima su se tog dana penjači uspinjali u dom. Magla i gromovi prestravili su nas, a trenutak kada je vjetar na nekoliko sekundi razmaknuo maglenu zavjesu bio je dovoljan da nas spaze s terase doma i potrče nam u pomoć. Bili smo iscrpljeni, tresli se od hladnoće i straha.

Ruke su me peckale, dobio sam ozeblina na zapešćima. „Jeste li se popeli?“, radoznalo su nas ispitivali pomalo ljubomorni Rusi i Ukrajinci, ali nisu imali na što biti ljubomorni.

Iako mi je sada nakon svega drago što sam se popeo na vrh, u tome me je trenutku bilo sram. Moj vodič Babek i ja grlili smo se suznih očiju, zahvalni što smo izvukli živu glavu. Sutradan sam sišao u Polur i dva se dana odmarao, šetao okolicom i istraživao zanimljiv kanjon u blizini mosta Reze Pahlavija. Jedva sam čekao doći kući, ovako duge ekspedicije čovjeka iscrpe i fizički i psihički. Brojni dojmovi i uspomene neće tako lako izbljedjeti, a činjenica da će u povijesti ostati upisano kako se upravo jedan Hrvat i Kapelaš prvi popeo na ovaj vrh od 28 m ispod razine mora mora ispunjava me ponosom. Ne znam hoću li se ikada vratiti u Iran, ali ovu zemlju ću pamtit i po dragocjenim iskustvima koja ostaju za cijeli život.

HRVOJE ŠAŠEK

HUM

BRANKO DIVJANOVIĆ

ŠTIENOVIT PUT DO VRHA

VJETAR I OBLACI NA GREBENU

BRANKO DIVJANOVIĆ

BURA, BISKA I BAKALAR

3B

U listopadu smo odlučili posjetiti predivni istarski kraj kojem dosada nepravredno nismo posvećivali dovoljno planinarske pažnje. Radi se o brdu imenom Žbevnica koje se nalazi na zapadnom dijelu Čićarije te je s 1014 metara nadmorske visine ujedno i najzapadniji hrvatski tisućnjak.

Sa Žbevnice se pruža prekrasan pogled na Slavnik i druge vrhove u Sloveniji, na Platak i Učku na istoku, kao i na veći dio središnje Istre i na more. Na ovome se području spajaju dva međusobno vrlo različita zemljopisna područja: plodna dolina rijeke Mirne kojom dominira utvrđeni Buzet te masiv planine Čićarije.

Povijesno gledano, područje je u srednjem vijeku prvo pripadalo akvilejskim patrijarškima, a zatim Mletačkoj Republici. Hrvati su Buzetsku kotlinu, okolne vrhove i Čićariju počeli naseljavati istodobno sa Slovencima, već u IX. stoljeću, a na ovome se području nalazi i Hum koji se nerijetko naziva i najmanjim gradom na svijetu. Iako ima tek sedamnaest stanovnika, Hum ima očuvane sve gradske institucije. Kao što ćemo se uskoro i uvjeriti, osim titule najmanjeg grada na svijetu, Hum odnedavno ponosno nosi i titulu grada biske, rakije od imele čija receptura potječe

upravo iz Huma. Nije slučajno da smo se u ovaj kraj uputili krajem listopada, u isto vrijeme kada se u Humu održava natjecanje za titulu najbolje rakije od imele.

Nas četrdeset i šest planinara iz Zagreba se autobusom uputilo prema planinarskome domu podno Žbevnice te smo kratkom, ali strmom stazom osiguranom jednom sajlom krenuli na vrh. Iako su nas na grebenu dočekali jaki udari bure, zna se da takve trice ne mogu pokolebati Kapelaše, pa smo svi sretno stigli na vrh, gdje smo odradili naš uobičajeni foto session te se vratili u dom. Planinarski dom na Žbevnici renoviran je te ima odlično sreden dnevni boravak i spavaonicu, a dežurna kolegica iz Poreča naložila je vatru te se pobrinula za naša žedna grla koja su već bila spremna za sljedeću postaju – Hum! U Humu, na danima biske, isprobali smo rakiju, pršut i bakalar, a glazbeni je program vodio Šajeta, pa je ekipa na povratku u Zagreb bila i više nego sretna i zadovoljna.

Zvonimir Mišura

GOJZERICAMA PREKO BARE

PLANINARSKO PUTOVANJE PO NACIONALNIM PARKOVIMA SAD-A

AUTOR SVIH FOTOGRAFIJA: ZVONIMIR MIŠURA

U SVIBNJU PROŠLE GODINE IVANA I JA ZAPUTILI SMO SE NA JEDNOMJESEČNO PUTOVANJE SAD-OM KOJE SMO ISPLANIRALI TAKO DA U RAZDOBLJU OD NEKOLIKO TJEDANA POSJETIMO NEKOLIKO NACIONALNIH PARKOVA U KALIFORNIJI I SUSJEDNIM SAVEZNIM DRŽAVAMA. IDEJU ZA ODREDIŠTE DALA NAM JE ČINJENICA DA JE SAD ZEMLJA S NAJVIŠE NACIONALNIH PARKOVA NA SVIJETU

NACIONALNI PARK GRAND TETON

U SAD-u ukupno ima 58 nacionalnih parkova, a prvi je bio Yellowstone koji je 1. ožujka 1872. utemeljio američki predsjednik Ulysses S. Grant. Budući da su Kalifornija i Aljaska dvije savezne države s najvećim brojem nacionalnih parkova (čak osam), pri odabiru okvirne trase našeg putovanja na kojem smo htjeli obići što veći broj kulturnih i prirodnih znamenitosti odlučili smo se za Kaliforniju, a putovanje smo završili u već spomenutom najstarijem nacionalnom parku, koji se nalazi na teritoriju čak triju saveznih država: Wyominga, Montane i Idaha. Nakon početnog istraživanja i obavezne lektire o svim parkovima, uspjeli smo se dogovoriti oko onih nezaobilaznih. Naglasak smo očekivano stavili na svjetska čuda u Grand Canyonu i Yellowstoneu, ali odmah uz bok njima stajali su jednako atraktivni Joshua Tree, Zion i Sequoia, dok je s planinarskog stajališta najzanimljiviji bio Yosemite, koji sa 1.300 km staza i mnoštvom prirodnih znamenitosti koje oduzimaju dah pruža bezbroj varijanti za turista znatiželjnika.

RODILA SE IDEJA (I RASLA)

Kod planiranja ovako dugotrajnog putovanja javlja se bezbroj problema. Kako bi put bio uspješan, prosječne Hrvatu s isto tako prosječnom plaćom potrebno je oko dvije godine odricanja i pomnog planiranja. Najveći je logistički problem predstavljao smještaj kojeg u nacionalnim parkovima ne nedostaje, ali je poprilično skup. Po svemu sudeći, prosječne Amerikancu ne predstavlja problem platiti sto ili više dolara za noćenje u „tvrdom“ šatoru. Zato sam se u potrazi za odgovorom na pitanje kako premostiti tu možebitnu prepreku okrenuo čeprkanju po internetu. Nakon mjesec, dva uspio sam shvatiti kako funkcionira sustav prijave i izdavanja dozvola za višednevno planinarenje u američkim nacionalnim parkovima. Sam sustav nije jednostavan, ali jednom kad se dočepaš dozvole, otvara ti se bezbroj kombinacija jedna od kojih je i korištenje posebnih kampova za backpackere. Uz pretpostavku da dolaziš s vlastitim šatorom, kampovi su odlično rješenje jer za samo šest dolara (u usporedbi s ranije spomenutih sto)

U NACIONALNOM PARKU
JOSHUA TREE

■ NACIONALNI PARK BRYCE CANYON

■ HALF-DOME (YOSEMITE)

za vrijeme trajanja dozvole stječeš pravo na parkiranje vozila na području parka. Od ostalih organizacijskih izazova preostalo nam je samo dogovoriti rent-a-car, smještaje po gradovima, ishoditi vizu i naći što jeftiniju kartu za Ameriku.

TORBA GLAVU ČUVA ILI „O OPREMI“

Kao planinari znamo koliko opreme trebamo za samo trodnevno planinarenje, a možete samo zamisliti koliko se mogućih kombinacija rojilo po jednoj ženskoj glavi za putovanje koje je trajalo mjesec dana. Nakon što smo odredili datum polaska i kupili kartu iz Zagreba do Manchestera te drugu kartu od Manchestera do San Francisca za dan poslije, postalo nam je jasno da je prtljaga ograničena na 20 kg koji idu u prtljažni prostor plus ručna koja ide u kabinu. Odluka je pala da nosimo ruksake, moju vreću i karimat te prvu pomoć iz Zagreba, a da ćemo sve ostalo kupiti tamo. Kad je u pitanju odnos prema kupcu, Amerikanci su par svjetlosnih godina ispred nas. Nikad neću zaboraviti svoj prvi ulazak u REI (dućan koji ima sve, ali baš sve za kampiranje i planinarenje): odmah mi je prišao stariji gospodin i pitao me kako mi može pomoći. U sljedećih sat vremena izabrali smo šator, vreću, karimat, hranu, kuhalo, filter za vodu, suđe i ostale potrepštine za naše putovanje u cijeni od nekih 500-tinjak dolara. Da stvar bude još bolja, kada smo nakon punih mjesec dana završili naše putovanje, ušli smo u REI na drugoj lokaciji i jednostavno vratili sve što nismo mogli utrpati u onih 20kg prtljage po osobi.

KONAČNA RUTA

Ishodište i kraj naše „kružne“ rute bio je San Francisco. Igram slučaja prijateljica Branka spojila nas je sa svojim dobrim prijateljem Androm koji živi i radi tamo te smo dva noćenja po dolasku i dva na odlasku proveli u njegovom stanu (neprocjenjivo iskustvo). Nakon San Francisca prema Los Angelesu krenuli smo obalom Pacifika, no zbog odrona i poplava koje su uništile most i dio poznate magistrale dio puta nažalost smo morali ići kroz unutrašnjost. Na putu prema L.A.-u posjetili smo nekoliko znamenitosti i gradova. U gradu anđela proveli smo četiri dana, a nakon L.A.-a skoknuli smo do San Diega. Nakon Kalifornije odlazimo u pustinju Nevade prema Las Vegasu, a na putu posjećujemo i prvi nacionalni park: Joshua Tree. Kao i drugdje u svijetu, i u SAD-u sintagma nacionalni park označava specifičnu površinu na zemlji koja je zbog svoje posebnosti dobila taj naziv, ali i sve privilegije koje iz njega proizlaze. Već nakon prvog posjeta nacionalnom parku u SAD-u bio sam oduševljen time koliko je sustav zaštite prirode i prirodnih bogatstava usavršen. Nakon Las Vegasa krenuli smo prema Grand Canyonu i obišli znamenitosti i puteve oko njega. Nakon kratkog posjeta Arizoni idemo prema sjeveru i redom prolazimo kroz nacionalne parkove Zion, Bryce Canyon i Capitol Reef koji su povezani autocestom 12 (highway 12). Za ljubitelje prirodnih ljepota: radi se o 200 kilometara čiste perverzije. Nakon toga tri smo dana proveli u Salt Lake Cityju u kojem živi Doni, moj prijatelj iz djetinjstva. Nastavljamo prema sjeveru, prema

WIRE PASS, UTAH

ISPROŠENA U GRAND CANYONU

Grand Tetonu i Yellowstoneu koji su nas oduševili. Vremenski uvjeti na dalekom sjeveru države Wyoming na početku lipnja bili su sličniji onima u siječnju, pa smo zbog temperature koja se naglo spustila do nule i snijega koji je neočekivano počeo padati morali skratiti svoj posjet. Dva dana koja smo dobili skraćivanjem posjeta Yellowstoneu iskoristili smo tako što smo promijenili prvobitnu rutu i umjesto direktno u Yosemite, našem itineraru dodali i parkove Death Valley i Sequoia. Naše je putovanje završilo u Yosemiteu, nakon Grand Canyona jednom od vizualno najupečatljivijih parkova čijom panoramom dominira jedinstvena geološka formacija: stijena El Capitan.

ZARUKE U PRIRODI

Za one koji nas ne znaju, Ivana i ja smo u vezi već dobrih osam godina od kojih šest živimo zajedno, pa smo i prestali obraćati pažnju na često pitanje: „Kad ćete se ženiti?“ Budući da je ovo putovanje bilo idealno za planiranje romantične prosidbe, jednostavno sam kupio zaručnički prsten i odlučio taj posebni trenutak organizirati u Yosemiteu, nacionalnom parku koji smo po izvornom planu trebali posjetiti prvog. Sudbina i vremenske prilike taj su plan promijenile, pa je Yosemite na red došao na samom kraju našeg putovanja. Došao sam na odličnu ideju da prsten sakrijem u prvu pomoć u

planinarskoj opremi, jedino mjesto na koje Ivana sigurno neće gledati i provjeravati. Kako bih se dodatno osigurao, prvu sam pomoć dao Ivani da je nosi ona jer u mojoj prtljagi više nije bilo mjesta.

Tako je moja draga cijelo vrijeme našeg planinarenja po Americi sama nosila svoj prsten u ruksaku, a ja sam čekao idealan trenutak kad ću joj postaviti sudbonosno pitanje. Trenutak odluke pao je 3. lipnja, za vrijeme našeg posjeta nacionalnome parku Zion u državi Utah. Za vrijeme uspona na Angels landing stali smo na pauzu za ručak. Polica na kojoj smo jeli i odmarali gleda na greben navedenog vrha i malo je izdignuta od staze, tako da nas nitko nije

ni primijetio, dok smo mi sve koji su prolazili vidjeli kao na dlanu. Nakon fine papice stavio sam fotoaparat na stalak, izvadio prsten iz prve pomoći i zamolio Ivanu da se odemo slikati. Naravno, umjesto tajmera upalio sam snimanje, sjeo kraj nje na policu i postavio pitanje. Nakon prvobitnog šoka, kroz suze je stigao potvrđan odgovor! Kasnije smo se šalili da odgovor niti nije mogao biti drukčiji jer su sve stvari (voda, karta, ključevi od unajmljenog auta) bili kod mene u ruksaku. Da je odgovorila ikako drukčije, pitanje je kako bi se Ivana vratila u civilizaciju. Ovako smo se u civilizaciju oboje vratili sretni, iscrpljeni i puni sjećanja na raznolike krajolike Sjeverne Amerike.

Č

ikola izvire podno
Svilaje u blizini
zaselaka Mirlović
Polje i Čavoglave te
protječe kroz Drniš i

ulijeva se u Krku kod jezera Torak. Gledajući fotografije planinara koji su posjetili taj kraj, došla sam na ideju da za Kapelu napravim izlet u kanjon Čikole i na vrh Čanovka na Promini. Joško i ja dali smo si truda da to sve i organiziramo.

Prvoga smo se dana uputili na planinarski dom Promina (850 m.n.v.). Za predivnog vremena uživali smo u pogledima na ljepote krša Dalmatinske zagore. Promina dominira cijelim krajolikom okolnog područja i pruža izvrsne vidike na Miljevački plato te na Krku i naše sutrašnje odredište – kanjon rijeke Čikole. Nakon posjeta vrhu Čanovka (1137 m), uz roštilj smo se družili s domaćinima iz HPD-a „Promina“.

NA POSVE NOVOJ FERATI

U nedjelju ujutro višak stvari ostavljamo u autobusu u zaseoku Bašići, uzimamo tek opremu za feratu te petnaestak minuta pješačimo do ulaska u kanjon. Na avanturu nas se odlučilo dvadeset i troje. Budući da su neki članovi „Kapele“ prvi puta na ferati, na ulazu s Goranom provjeravam opremu te lagano krećemo i svladavamo najteži detalj ovoga puta – sam ulazak u feratu. Ostalo prolazi bez problema, staza nas vodi brojnim, mjestimice uskim policama kojima hodamo bez problema dok se pod našim nogama otvaraju vertikale visoke i po nekoliko desetaka metara, pa smo nužno na oprezu. Putem pucaju predivni

MLADI
PREDVOĐE
STARE

PROMINA I KANJON RIJEKE ČIKOLE

Jagoda Šantić

U listopadu 2015. godine članovi HPK-a „Sv. Mihovil“ u suradnji sa sportsko-penjačkim klubom „Marulinus“ koje ima puno iskustva u opremanju penjačkih smjerova u stijeni postavili su prvu šibensku via ferratu u kanjonu rijeke Čikole, najvećeg pritoka rijeke Krke.

JAGODA ŠANTIĆ

OKOMITI MILJENKO

JAGODA ŠANTIĆ

U FILTERU

HRVOJE ŠAŠEK

ZIP LINE

IRENA MEGLAJEC

pogledi na Čikolu u kojima je moguće uživati i zato što su sajle i stepenice postavljene upravo tamo gdje bi i trebale biti kako bi se stazom što lakše moglo proći. Za svaku pohvalu onima koji su stazu osmislili, markirali i uredili!

Otpriblike na sredini staze stižemo do „filtera“ poput onog na Bijelim stijenama – procjep u stijeni kroz koji se ne može proći s ruksakom, pa ih skidamo i nastavljamo do platoa ne skidajući pogleda sa zapjenjene rijeke koja krivuda kanjonom.

AVANTURA ZA KRAJ

Iz kanjona izlazimo za nepuna tri sata te stižemo na penjalište koje ima i zip line u dužini od šest kilometara. Postavljene su tri sajle koje povezuju suprotne strane, a s prve na drugu platformu putuje se četrdeset sekundi, i to brzinom od 70 km/sat! Čak su se tri članice – Irena, Sanja i Nika – odvažile na spuštanje zip lineom te kažu da im je to bilo nezaboravno iskustvo. Zbog svega što smo vidjeli u kanjonu Čikole gdje cvijeće raste i iz kamena, slobodno možemo reći da se radi o jednoj od najatraktivnijih staza u Lijepoj našoj.

Kako i priliči kapelaškoj tradiciji i reputaciji, po završetku ture uslijedilo je druženje do kasnih sati, na čemu velika hvala našima Jošku i Slavki Lacić koji su nas ugostili i ponudili nam širok raspon specijaliteta: pečeni odojak, kuhanu šunku, dalmatinske uštipke, slane ribice, kolače i još mnogo toga zbog čega nam je bilo još teže napustiti ovaj prekrasan kraj kojemu ćemo se u budućnosti sigurno vraćati.

STAZA PRATI KANJON

AUTORICA SVIH FOTOGRAFIJA: NIKA BALOG

ČOVJEK NA MJESECU

ODJEDNOM ETNA PONUDA KOJU NISMO MOGLI ODBITI

Nika Balog

Karte za Siciliju kupili smo sasvim slučajno jer smo na jednoj internetskoj stranici pronašli povoljniju ponudu za avionske karte – ponudu kakva se ne odbija. Rano ujutro 24. listopada krenuli smo za Trst, odakle smo poletjeli za Siciliju.

U popodnevnom smo satima sletjeli u Trapani, grad na zapadnoj strani otoka, gdje smo i prespavali. Sljedeći smo dan prešli cijeli otok i stigli u podnožje Etne, gdje je prvo što smo zapazili i što nas je fasciniralo bila izrazita razlika u temperaturi: dok je preko dana u nizini temperatura bila prava ljetna (između 26 i 28 stupnjeva Celzijevih u hladu), na 1900 m nadmorske visine temperatura bila oko 0°, pa smo doslovno u par sati iz kratkih hlača morali uskočiti u jakne. Hotel Rifugio Sapienza nalazi se na 1910 metara nadmorske visine i ima prekrasan pogled na Cataniju, grad pun neaktivnih kratera.

KAO NA MJESECU

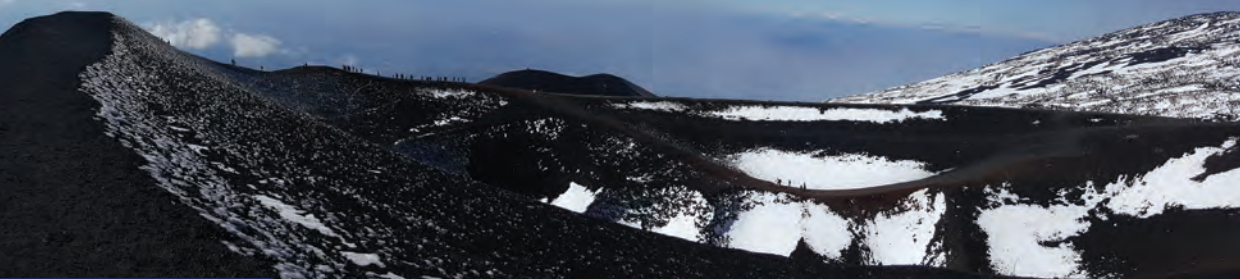
Sutradan je napokon osvanuo i taj dan, dan kada ćemo

prošetati vulkanom. Moram priznati da sam bila malo nervozna, nisam znala što nas čeka niti koliko će nam trebati. Raspitali smo se oko svega što nas je zanimalo, vodiča i kartu smo imali, ali nervoza je svejedno bila prisutna. Nakon doručka spremamo sve potrebne stvari i krećemo prema vrhu. Kako se penjemo, prizori postaju sve ljepši i ljepši. Prvi smo dio puta primijetili kako nitko ne ide pješice, već svi odlaze na žičaru, a nešto kasnije shvatili smo i zašto. Došli smo na 2500 metara nadmorske visine, gdje žičara ostavlja ljude koji nisu išli pješke. Razliku od 600 m prehodali smo za sat vremena. Uspuhani i umorni od napora, shvatili smo zašto se većina ljudi odlučuje za žičaru. Na vrhu žičare nalaze se kafić i trgovina sa suvenirima, a osim toga moguće je i posuditi raznoraznu opremu koja je potrebna za uspon za vrh: gojzerice, hlače, kacige... Stigavši na 2900 nadmorske visine, našli smo se točno ispod vrha. Prizori više nisu bili samo prekrasni, već su postali fascinantni. Iako nikada nismo tamo bili, osjećaj bismo mogli usporediti s hodanjem po Mjesecu. Sve je gotovo crno, nema apsolutno nikakve vegetacije, ali se kombinacija crnog tla i snijega doima

MEĐU LAVOM I SNIJEGOM

kao iz bajke. Znali smo da će biti hladno, ali ono što nismo očekivali bio je vjetar. Puhao je brzinom između 50 i 70 km/h, ako ne i više, pa sam u jednom trenutku čak mislila da će me vjetar otpuhati. Bilo je stvarno hladno, a nismo imali prikladnu odjeću. S obzirom na to da smo u sklopu ponude koju nismo mogli odbiti prijavili samo ručnu prtljagu, nismo sa sobom ponijeli zimske jakne i hlače. Budući da se na vrhu nalaze četiri aktivna kratera, veći problem od hladnoće predstavljao je vjetar koji je otrovne plinove iz kratera nosio na stazu, pa smo iz sigurnosnih razloga morali odustati od uspona na vrh, iako nam je preostalo još samo 450 metara visinske razlike.

Jedna od zanimljivosti vezanih uz Etnu jest i to da se visina samog vulkana zbog erupcija stalno mijenja, a posljednja su mjerenja pokazala da se

vrh trenutčno nalazi na 3329 m nadmorske visine. Prošetali smo uokolo, malo fotografirali i čudili se tome kako ljudi na vrh dolaze slabo obučeni i gotovo polugoli. Najviše nas je razljutio prizor mladih roditelja koji su u naručju držali trogodišnju djevojčicu nogu golih do potkoljenica kojoj su čarape obuli tek kada je počela plakati. Bio je to dobar trenutak da se prisjetimo kako planinu nikada ne bi trebalo podcijeniti, a pogotovo ne tako što u nju ne idemo dovoljno opremljeni. Na povratku u hotel prišao nam je gospodin koji nas je ljubazno zamolio da ga odvedemo do grada. Kroz priču s njim saznali smo da je vodič koji vodi ture na vrh Etna. Ispričao nam je o svom načinu života: ujutro se probudi, odradi jednu turu na vrh, u jedan dan zaradi nečiju mjesečnu plaću, a popodne se vrati u grad u kojem svakodnevno uživa pecajući i baveći se uzgojem agruma. Dao nam je svoju posjetnicu, tako da ako se ikad vratimo, obavezno se penjemo na vrh, bez obzira na vrijeme.

O ostatku putovanja neću pisati ovom prilikom jer sumnjam da bi mi i knjiga bila dovoljna, ali ono što mogu reći jest da je Etna bila jedno od fascinantnijih mjesta koje smo vidjeli na otoku. Sljedećeg se puta vraćamo bolje pripremljeni, bolje odjeveni i, naravno, s više prtljage.

PLANINSKO TRČANJE

Planinsko je trčanje relativno nova vrsta sporta. Svoj je legitimitet steklo u osamdesetim godinama proteklog stoljeća. Moramo naglasiti kako planinsko trčanje nije svako trčanje u planinama.

Ono podrazumijeva svako trčanje izvan naseljenih mjesta i asfaltnih cesta u kojem udjel trčanja uzbrdo predstavlja značajan dio utrke. Po dužini staze, savladavanju nadmorske visine i nagibu određuje se težina planinske utrke. Dvije su temeljne razlike planinskog trčanja od planinarjenja. Prva je razlika što se u planinskom trčanju mjeri vrijeme savladavanja određene staze, a u planinarjenju ne. Druga je razlika u tome što se u planinskom trčanju za razliku od planinarstva ne smije koristiti nikakva dodatna oprema kao što su štapovi, klinovi, sajle, užad, itd. Od orijentacije se pak razlikuje u tome što u planinskom trčanju sudionik utrke mora trčati točno određenom i označenom stazom dok kod orijentacijskih utrka, sudionik utrke ima slobodu izbora staze od jedne do druge kontrolne točke. U planinskom su trčanju dužine staza, visinska razlika te faktori nadmorske visine i nagiba staze ograničeni propisima WMRA-a, Svjetskog saveza za planinsko trčanje, kako ne bi bile preblage ili preekstremne. Oprema za planinsko trčanje jednostavna je – potrebne su samo tenisice za planinsko trčanje. Od dodatne opreme može se koristiti samo naprtnjača (ruksak) te kompresijske čarape i majice za koje se podrazumijeva da imaju i svojstvo brzog sušenja.

PREGRŠT MOGUĆNOSTI

Postoji priličan broj disciplina i varijanti planinskog trčanja. Prva je vrsta klasično trčanje uzbrdo, najčešće do nekog vrha (eng. uphill). Druga je vrsta trčanje uzbrdo i nizbrdo (eng. uphill & downhill) najčešće

kružnom stazom gdje je start i cilj na istom mjestu. Uz te najčešće utrke, postoje još i planinski maratoni dužine staze klasičnog maratona, ali s visinskom razlikom preko 1000 m. Vremenom je izazov postao sve veći i ljudi su osmislili planinske ultramaratone čije su staze duge minimalno 50 km, a najčešće preko 100 km i visinskom razlikom većom od 5000 m. Dok je kod maratona i ultramaratona, uz visinsku razliku, primarna duljina staze, postoje i planinske utrke u kojima nije primarna duljina, već visinska razlika, nadmorska visina i nagib staze; to su takozvane skajraning (eng. skyrunning) utrke. Te se utrke održavaju na nadmorskim visinama od najmanje 2000 m, a neke čak i iznad 4000 m. Varijanta skajraninga je utrka okomiti kilometar čija duljina staze ne prelazi 5 km, a najčešće je kraća od 2,5 km, ali je visinska razlika 1000 m, odnosno 1 km.

U planinskom trčanju postoji svjetska organizacija za planinsko trčanje, državna pa i klupska organizacija. Slijedom navedenog, postoje i pojedinačna, klupska, državna i međunarodna natjecanja, postoji liga planinskog trčanja unutar države, a postoje i prvenstva pojedine zemlje, kontinenta ili svijeta i to sve u različitim disciplinama. Dakle postoji cijeli sustav natjecanja planinskog trčanja širom svijeta kao što to ima i neki nama bliski sport.

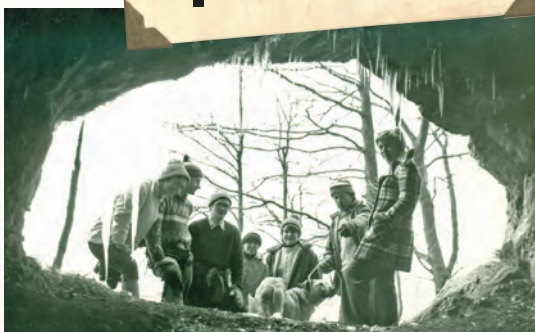
Na pisanje ovog teksta potaknula me je rezultatska lista jedne međunarodne planinske utrke na kojoj sam ugledao tekst „HPD Kapela“. Stajao je uz ime Vida Zrnčić – prvi član(-ica) HPD-a Kapela koji se bavi planinskim trčanjem.

LIJEPO JE IMATI DUGO SJEĆANJE

Intervjui s Kristinom Posavac

KRISTINA POSAVAC NA
BORISOVOM DOMU 1975.

NA PUTU PEMA KLEKU 1975.;

SLJEVA NA DESNO: KRISTINA POSAVAC, MAKS ZRNČEVIĆ,
ZORAN GOMZI, MARIJANA ČAPKA, STANKA ZRNČEVIĆ,
ŽELJKO LOBOREC, XX

Nakon prošlogodišnjeg intervjua sa Zoranom Gomzijem, znala sam da takav tekst i iskustvo za časopis i njegovo čitateljstvo svakako želim ponoviti, a sljedeći je korak bio odabrati još osoba s kojima bih mogla pročeprkati po ropotarnici povijesti. Prijedloga i dobacivanja s tribina bilo je mnogo, nekoliko sam sugovornika i snimila, a vlasnicima tih glasova zahvaljujem te ih ovim putem molim za strpljenje i oprost jer ostali zatočeni u mome diktafonu. No nije moglo drukčije jer se u cijelu priču na neobični način umiješala Vesna. Nakon što sam jedne srijede u društvu snimila razgovor s njom, Vesna se, naime, predomislila te mi izriekom zabranila da intervju s njom objavljujem u našem časopisu. Nikada mi ne bi palo na pamet da u vezi s intervjuom koji izlazi u tiskanome obliku može postojati nešto poput treme, pa sam je krenula nagovarati da se predomisli, ali Vesna je bila nepopustljiva. Kako ne bih bila previše razočarana, pronašla si je zamjenu i, proaktivna kakva jest, već par dana kasnije me nazvala i izdiktirala broj Kristine Posavac. Tako sam se na Štefanje uputila u Gajnice, gdje me je čekala Kristina s kavom, kolačima, gotovo nepreglednim morem fotografija (o tome koliko su pojedine stare svjedoči i činjenica da na nekima Zoran još nema niti jednu sjednu dlaku na glavi!) i toliko humora i duha da mi se nakon nekoliko sati činilo kako je prošlo tek nekoliko minuta. Žalim jedino zbog toga što čitateljstvu u ovome formatu mogu prenijeti tek mali dio tog zabavnog popodneva.

DOČEK NOVE GODINE 1978. NA
BIJELIM STIJENAMA;
SLJEVA NA DESNO: STANKA
ZRŃČEVIĆ, KRISTINA POSAVAC,
VESNA KANTURA, MIRNA VILER

Kapela: MNOGE VAS MLADE GENERACIJE NISU VIDALE NA SASTANOCIMA JER VEĆ NEKO VRIJEME NE DOLAZITE NA SASTANKE SRIJEDOM. MOŽETE LI ZA NJIH, ALI I ZA OSTALE, OPISATI SVOJE POČETKE U KAPELI?

Kristina: Pa u stvari je moja prijateljica Stanka bila kriva što sam ja postala planinar, jednostavno me je jedan četvrtak upisala u društvo i rekla da se u subotu ide na sjeverni Velebit. I niš', rekla sam da dobro, da idem. Al' onda sam se sjetila da nemam ruksak, da nemam gojzerice, da zapravo nemam niš'. Stankina mi je mama posudila cipele u kojima trideset godina nitko nije hodao, uglate i kožnate cipele za skije – tvrde, tvrde, tvrde. U njima sam hodala, a na vojnom otpadu sam kupila onaj jedan vojni ruksak. Rečeno je da vlak ide u pola noći. Preko puta mene u Martičevoj je stanovao Zoran koji će doći po mene, pa idemo na vlak i idemo u Medak. Onda je netko javio da vlak ne ide u pola noći nego ide u deset sati navečer. Bilo je 4 popodne, a ja sam baš stavila jaja kuhati. Od panike što vlak ide dva sata ranije, jaja sam odmah izvadila iz vode, spakirala u ruksak i čekala Zorana. Ušli smo u vlak i kartali do Medaka skoro cijelu noć. Kad smo sišli u tom selu, htjeli smo doručkovati. Otvorila sam ruksak, a unutra su bila zgnječena sirova jaja. Sve je bilo puno jaja, pogotovo moja rezervna garderoba. Sve je toliko smrdilo da

su mi zabranili otvarati ruksak. A gojzerice Stankine mame nisu me našuljale, nego su mi pete naprosto ostale bez kože. Pa ipak, obavila sam sve skroz do Borisovog doma i kad smo se vratili rekla sam Stanki: „Ja sam se zaljubila u Velebit, nastavljam planinariti!“ To je bilo prije 42 godine. Trideset godina sam hodala kontinuirano, onda me je prekinula obiteljska tragedija, pa sam imala stanku, ali sam nakon nekog vremena nastavila sve dok me velika operacija kralježnice nije spriječila da planinarim. Sada hodam još samo – primjereno godinama.

Kapela: ZA PLANINARSKI POČETAK, DAKLE, NIJE VAŽNO IMATI OPREMU, VEĆ NEKU OSOBU KOJA ĆE TE NATJERATI DA KRENEŠ?

Kristina: Tako je! Ali onda kad shvatiš da želiš, onda je najvažnija stvar nabaviti kvalitetne gojzerice, bez svega drugog se može, može se i bez ruksaka. Sjećam se onih štrikanih pulovera. Jedan pulover imao je jednu kilu, dva para ličkih čarapa pola kile, ona čutura za vodu je imala 40 deka. Danas je sve lagano, zapakiraš ruksak za deset dana, težak je dvije kile, a prije si se spakirao za dva dana i bio je težak dvanaest kila, tu je razlika.

Kapela: DOSTA STE DUGO MARLJIVO FOTOGRAFSKI BILJEŽILI KAPELINE AKTIVNOSTI. KAKAV JE OSJEĆAJ DANAS, UPRAVO SADA DOK ZAJEDNO

PRELISTAVAMO TE STARE, DIJELOM I POŽUTJELE FOTO-ALBUME?

Kristina: Čini mi se da je to bilo prije sto godina i u dilemi sam dal' da padnem u depresiju kad vidim kak' smo bili mladi ili da velim: „Pa lijepo je imati dugo sjećanje.“

Kapela: FOTOGRAFIRATE LI JOŠ UVIJEK?

Kristina: Sad samo tabletom, prihvatila sam nove tehnologije.

Kapela: MOŽE LI SE DIGITALNA FOTOGRAFIJA MJERITI S OSJEĆAJEM KOJI U NAMA IZAZIVA ONA ANALOGNA? NE MOGU SE OTETI DOJMU DA JE PROTOK VREMENA PUNO OČITJIJI KADA OVDJE PRED SOBOM GLEDAMO 40 DEBELIH ALBUMA, A NE 40 DATOTEKA NA KOMPJUTERSKOME EKRANU.

Kristina: Je, je, zato što ovdje ne gledaš samo 40 godina mlade ljude nego gledaš i 40 godina staru tehnologiju! Odgovarajuće je na neki način, pomisliš si: „Vidi kak' su ovi ovdje lijepi i mladi na ovim crno-bijelim fotkama!“ i onda gledaš fotografije u koloru, kako se tehnika poboljšava i kako ljudi na fotkama polako postaju sve stariji. Iako se mora priznati da se modernim aparatima može puno bolje i detaljnije slikati, ja volim slikati cvijeće, a za to nikada nisam imala skupu kameru. Isto tako bi voljela moći napraviti i dobru panoramu, a oboje se s istim fotićem od trideset deka teško može snimiti. Iako sam ja uvijek zamišljala da ću jednog dana moći kupiti baš takav neki Olympus. Možda ga još izmisle.

Kapela: SLJEDEĆE GODINE SLAVIMO 50. OBLJETNICU IZGRADNJE KUĆE NA BIJELIM STIJENAMA. KAKVA SU VAŠA SJEĆANJA NA KUĆU I NA KPP?

Kristina: Sjećam se druženja s Kanturom, Zoranom i Vesnom prilikom istraživanja KPP-a. Tada smo puno boravili na Bijelim stijenama, to nam je bila baza, s kuće smo odlazili istraživati. Tada nam osam ili devet sati hoda bez ikakve vode i klope nije predstavljalo nikakav problem. Vidiš vrh Bijelih stijena, ali ne znaš di si. Znali smo se često izgubiti, odnosno gubili smo se do onog trenutka dok nismo počeli markirati plastičnim trakama. Danas to zvuči smiješno, kad kažem da je bilo teško pronaći optimalan put prema Javornici, jer se čini da samo skočiš i već si tamo. Najteže je bilo probiti put dolje do Stalka. Većinu sam tih sjećanja zapisala u obliku dvominutnih crtica, rado bi to pročitala u društvu na sastanku, da se zapamti što smo doživjeli i što smo svašta prošli. Sjećam se kad smo slavili otvorenje

drugog skloništa, to smo radili bez prestanka, sve smo nosili odozdola, tada nije bilo autobusne stanice. Sjećam se paketa od po 20 kila čavli. Oni bi to gore začas potrošili, a nama nije bilo teško skočiti dolje po novih 20 kila. I kad je bilo otvorenje, to se sjećam da smo bili jako drveni jer smo imali neko prejako crno vino. Muški su izgledali ko hrastovi. Da sam onda imala fotoaparata, mislim da bih imala prekrasne slike, ali slike mrtve prirode usred žive šume! Kad je netko htio sići dolje iz onog spavaćeg dijela odozgora, samo bi začuo zvuk padanja. Fantastično, veselo otvorenje!

Kapela: KAKO SE RODILA IDEJA O KPP-U?

Kristina: Jedne smo zime bili gore na Bijelim stijenama i sjedili smo oko stola Vesna, Kantura, Zoran, Švabo, ja, nas jedno šest ili sedam. Počeli smo razgovarati o tome putu, o tome da je od Tuka do Bijelih stijena već markirano i odlučili smo da idemo probiti put do mora. I tako je osnovan Odbor KPP-a. Potpisali smo se na jedan papir i od toga je trenutka krenulo istraživanje, istraživanje, istraživanje. Znam da sam uoči svečanog otvorenja puta nakon dvije godine sjedila ispred doma i ispisivala 21 tablu. Toliko sam dobro znala put napamet da sam točno znala kako mora biti okrenut špic koje table, s koje strane mora biti postavljena i slično. Dok sam to radila, gore je došao neki general Ramiz iz JNA sa svojom svitom i onak generalski pitao: „Šta se ovdje radi?“ Odgovorila sam: „Zar ne vidite? Ovo je ilegalna partizanska tiskara!“ „Što tiskate?“ odgovara on. Ja ću na to: „Pa pogledajte!“ Kad se malo smirio, pitao je koliko ima do vrha. Ja odgovaram: „Deset minuta.“ Vratio se natrag za više od pola sata, pa smo ga zezali da kakav je on to general kad tak' sporo hoda. Na samom otvorenju puta nažalost nisam bila, iako imam nultu značku puta, bez broja, to sam dobila kao član Odbora KPP-a, a KPP sam prešla još tri puta.

Kapela: KAKO JE DOŠLO DO TOGA DA TRASA KPP-A IDE BAŠ PREKO VINIŠTA?

Kristina: Tražili smo neko logično mjesto na moru do kojeg ćemo moći doći autobusom jer se tada i nije često išlo autom. Htjeli smo, osim Samarskih i Bijelih stijena koje su već bile dio puta, obuhvatiti i Kolovratske stijene, a iz Kolovratskog polja se odjednom stvorilo Vinište, odnosno Klenovica. Mi smo više puta prošli kraj kuće od bake Anke. Prodeš jednom, prodeš opet, pa ustanoviš da je ona tamo sama, pa smo se s njom sprijateljili i tako je došlo do odluke da će put onamo

RADNA AKCIJA NA BIJELIM STIJENAMA 1975.;
SLIJEVA NA DESNO: MAKS ZRNČEVIĆ, BERISLAV
MAGIĆ, XX, ZORAN GOMZI, STANKA ZRNČEVIĆ,
MAURICIJE TUĐINA, XX, NENA ŠUČUR

NA TRIGLAVU 1975.;
KRISTINA POSAVAC, STANKA
ZRNČEVIĆ, ĐURĐICA KRAJAČ

proći. Na kraju, kad nje više nije bilo, onda smo dobili i tu kuću. Bio nam je, dakle, cilj doći do mora i do nekog mjesta s kojeg smo mogli autostopirati dalje, da dodemo do Rijeke odakle možemo dalje za Zagreb. Kad bi nas vozači autobusa vidjeli s onim vel'kim kredencima na leđima, nisu baš uvijek htjeli stati, ali uvijek smo nekako stigli doma.

Jednom smo Kantura, Zoran i ja boravili na Bijelim stijenama tjedan dana, imali smo istraživanje puta od Javornice do Stalka, a na Bijelim stijenama je Depilator imao medeni mjesec sa svojom Bibom. Oni su nam kuhali, mi smo hodali i sve smo obavili. Kod markiranja je bilo jako štosno. Od Bijelih stijena do Javornice smo markirali Zoran, Kantura i ja. Ali oni su bili viši od mene! Oni su crtali samo bijele točke, a ja sam farbala ostalo. —„Kristina, kaj tak zaostaješ?“ Ja velim: „Moram crtati, a uostalom i niža sam od vas obojice!“ Ruke su me poslije toga boljele tjednima, a Kantura je po noći odjednom počeo vikati „Penzl mi dajte, penzl!“ Jel' sanjao penzl ili nije, nismo saznali. Ujutro je rekao „Oka nisam sklopio, Zorane, koliko si hrkao.“ A Zoran veli: „Nisam ja, nego Kristina, ležala je na leđima i hrkala ko drvosječa!“ Ukratko: bilo nam je zabavno.

Kapela: znači, odlasci u planinu za vas su bili iskustvo zajedništva. Ne o osvajanju vrha ili jelo i piće, već zajednički trud uloženi u neki cilj?

Kristina: Tako je. Mi smo se izvrsno slagali kao prijatelji. Tako provesti vikend, to mi je bilo veliko veselje. Jednom kad je Zoranu zatajio auto, vratila sam se ujutro u pola tri doma, a radila sam od 6:15. Došla sam na posao s ogromnim podočnjacima, a

ovi moji nisu razumjeli što znači planinariti. Izdržala sam do pauze, a onda me direktor pustio doma. Mi smo onda bili mladi, za nas nisu postojale granice fizičkog umora. To je stvarno bilo punjenje baterija, da možeš cijeli tjedan opet raditi. U petak bi došla na posao već obučena za planinarenje, kredenc od ruksaka je već bio iza čoška. Čim je bio kraj radnog vremena, odmah bi trčala na autobusni kolodvor jer je dnevno išao jedan jedini bus za Jasenak. Pokojni Kantura koji je bio sudac bi došao na sud obučen kao planinar, s onim prastarim šestinskim šeširom, u gojzericama i planinarskim hlačama. Tako je vodio pokoju raspravu, a onda ruksak na leđa i u planine. Neki advokati, među njima i onaj iz naše firme, često su se zbog te njegove čudne obleke pitali jel on uopće pravi sudac.

Kapela: ptičica mi je prišapnula da je u blizini Bijelih stijena po vama čak nazvani i jedan izvor.

Kristina: Po ljeti je škvadra išla istraživati prema Stalku. Bilo je ljeto, suho, suho, valjda kiša nije bila pala zadnjih sto godina. Ja sam se o nešto poskliznula i opala, a kad sam se digla, imala sam mokri i blatni tur, u toj suši! Onda je Zoran malo raskopao lišće i vidio da je tu neki izvorčić, pa su ga onda nazvali po meni. Doduše, malo ga je bilo, pa ga opet nije bilo, glumio je ponornicu. Nije bio baš neki moćni izvor, ali smo se onda sjetili zašto smo tamo vidjeli jelena, vjerojatno je došao na vodu. I tako su ga iz zafrkancije nazvali po meni – čuveni, jaki, moćni Kristinin izvor.

POZOVI PRIJATELJA
2004.; KRISTINA
POSAVAC, VESNA
KANTURA, ZORAN GOMZI

NA BIJELIM
STIJENAMA 1976.;
ZORAN GOMZI,
KRISTINA POSAVAC

Kapela: PLANINARENJE JE ZA VAS IMALO I PEDAGOŠKU KOMPONENTU?

Kristina: Apsolutno. O cvijeću su me puno naučili Hrvoje Zrnčić i Zoran, Maks nas je naučio o drveću, zemljopis sam automatski obnovila i stekla sam prijatelje, ali stvarno za cijeli život. Jer kad se prijateljiš u šumi, daleko od svega, kad devet dana hodaš s jednom grupom ljudi, onda su to prijatelji u dobru i u zlu. Za cijeli život. Bilo je tu i puno pjevanja. Đurđica Krajač, koja više ne planinari, Nena i ja, mi smo bile pevaljke! Imam pjesmaricu od preko 200 pjesama koje gotovo sve znam napamet. Nije nam trebala ni gitara, bilo je dosta neko mlado vino. U Terihajima, gdje smo često odlazili, imali su mladi portugizac, mi smo to shvaćali kao sok od borovnice. Ali kad bi krenuli prema Rudama, onda smo vidjeli da ipak nije sok. Kako smo samo znali biti drveni! Jednom kad smo iz Terihaja išli natrag za Sv. Nedjelju, tuča je padala u kockama. Mi smo samo išli ravno, nismo se usudili skrenuti ni lijevo ni desno da se ne prevrnemo. Došli smo do Sv. Nedjelje, a ostatak društva je išao za Samobor, njih smo našli u busu. Oni su bili normalni, suhi i čisti, a mi smo bili mokri do gaća. Neću reći kak' smo bili trijezni. Slavili smo osmi mart, to smo naknadno ustanovili da slavimo jer je netko rekao „Pa danas je osmi mart“. – „Super, onda ćemo još jednu litru!“ –

„A zašto?“ – „Zato jer su muškarci svinje!“ – „Može!“ Tako je otišla još jedna litra. Izgleda da planinare, pijance i decu čuva dragi Bog!

Kapela: KAD SMO KOD DJECE, MOŽEMO LI REĆI DA SE „KAPELA“ KAO DRUŠTVO DOBRO POMLAĐUJE?

Kristina: Savršeno! Ovo novo vodstvo ne da je dobro, nego je savršeno.

Kapela: PA OVO ĆE ISPASTI KAO PLAĆENA REKLAMA ZA KRAJ!

Kristina: Ma vidi, ja sam ih lani prvi put slušala na skupštini. To je ozbiljno, to je duhovito, to je mladenački, to je poletno. Ovaj jedan od pročelnika sekcija veli obavio sam sve, a predsjednik mu veli – ne valja, treba još i više! To je bilo tako lijepo i mislim da je Kapela može biti sretna što ima toliko mladih ljudi kojima je tako dobro predala upravljanje. To je rijetkost u Zagrebu da neko društvo može predati štafetu mladoj generaciji, druga društva za time vape. Drugo društvo dobije 55-godišnjaka i viče „Pomladili smo se!“ A Kapela stvarno ima mlade ljude i ja ovim putem svečano obećajem da ću se s njima više družiti na sastancima!

Draga Kristina, držim(o) te za riječ!

Razgovarala Jelena Spreicer

JA SAM JOŠ UVIJEK TU!

Intervju s Ottom Hanzlom

Srijeda je. Želiš uplatiti izlet. Kasniš na sastanak. Ulijećeš u prepune društvene prostorije. Isprva se ne snalaziš u ogromnoj gužvi lica. Pozdravljaš se s poznatim i dragim planinarima, okom tražiš slobodan stolac. Shvaćaš da si suhog grla. Tada se sjetiš i potražiš ga pogledom. Pronalaziš ga uvijek na istome mjestu. Ako ne desno od frižidera, onda vani na balkonu. To je naš Otto, čovjek bez kojeg bismo ostali žedni (ili još gore – osuđeni na toplo pivo), čovjek čiji je osmijeh sastavni dio sastanka srijedom, čovjek čija je nevjerovatna smirenost gotovo endemska pojava. Jedne smo takve srijede Otto i ja sjeli u našu prostoriju za sastanke i prisjetili se nekih davnih i manje davnih događaja.

Kapela: OTTO, IZA TEBE JE ČETRDESETAK GODINA ISKUSTVA U DEŽURANJU NA BIJELIM STIJENAMA. KOJA SJECANJA NOSIŠ NA TO DUGO RAZDOBLJE?

Otto: A što da ti pričam, sjećanja je mnogo. Ovako na brzinu mi ih nekoliko pada na pamet. Sjećam se jedne prekrasne noći uz logorsku vatru kada su se zvijezde bile tako blizu da si ih mogao brati. Upozoravam ljude da se pripreme za noćenje jer će za najmanje pola sata pljusnuti kiša. Komentar: „Pa pogledaj zvijezde! Baš je to znak da će pljusnuti!“ Fulao sam otprilike za pet minuta. Kad je počeo prolom, svi pitaju: „A kak si znal?“ Navalili u kuću, a zna se da u kuću stane petnaestak ljudi. No ujutro sam, kad sam naplaćivao spavanje, ustanovio da sam u kuću uspio, vjerovali ili ne, smjestiti čak četrdesetero ljudi. Spavali su na klupama, na podu, pod sudoperom, a prava je ludnica bila pod stolom.

Sjećam se i toga da je krov kuće nekada bio od šindre, ali zbog skupljanja vode šindra nije bila impregnirana jer bi kemikalije otrovale vodu za piće, pa je krov bio kratkoga vijeka. Zato smo kao divno rješenje toga problema skinuli šindru i postavili aluminij. No tek smo u proljeće primijetili grešku jer je snijeg savio ploče, pa smo sve morali skinuti, podstaviti daske i ponoviti postavljanje. Skinutu šindru, koje je bilo poprilično, sačuvali smo za sitne popravke. I tako ja jedan vikend dolazim na dežurstvo, a grupa planinara, umjesto da uzmu dvije, tri klade i s njima nalože vatru, lože šindru da bi na njoj spekla odojka!

Na jednom smo drugom dežurstvu pred kućom imali predavanje o zvijezdama. Večer je bila prohladna, pa su cure odlučile otići u kuću na toplo. Ja ću popušiti još jednu, pa idem i ja u kuću. No odjednom – nevjerojatan prizor! Cijela je livada pred kućom puna krijesnica. Vičem „Cure, izadite vidjeti ovaj fenomen!“ One se ne odazivaju, ni ne znaju što propuštaju. Sjetih se pjesmice kojoj nisam znao tekst, ali melodija je bila tu: „Mi malene smo krijesnice...“ Ostao sam vani i divio se, kad odjednom zapuhne lahor i čarolija prestaje.

Kapela: AVANTURA JE SIGURNO BILO I IZVAN BIJELIH STIJENA?

Otto: Dok sam bio u stanici vodiča, bio sam na vrhu Triglava čak 13 puta. Jednom nas nisu pustili gore jer je bio led, stijene su bile zaleđene, pa nismo ništa obavili. Prvi sam put išao gore Tomniškovim putem. Jednom sam vodio svog kuma s kojim sam radio u Končaru, tada smo znali ići u Končarevo odmaralište na Bašelju. On veli „Otto, idemo!“ i mi krenemo. Na snježišću pokraj nas projuri neki frajer. Kad je on odmaglio, kum me pita ima li taj frajer u ruksaku harmoniku. Gledam i velim: „Može bit, ne moraš se ništ' čudit.“ Brzo smo zaboravili harmoniku jer smo bili na snježišću, kum gleda led i pita se kako ćemo proći. A zašto ja imam cepin? Napravim stopinke i predemo preko leda da nam se slučajno ne dogodi da zvisimo. Kad smo došli na Kredaricu, onaj frajer otprije je već rastezao harmoniku, ali čim smo mi ju je došli spremio i kreće na vrh. Krećemo i mi.

Prijatelj me pita: „Kaj misliš, kaj to zuji?“ Odgovaram mu da su sigurno tu negdje postavili agregat. Ali na kraju, kad smo se već malo podigli na stijeni, otkrio sam kakav je to bio zvuk. Kad sam se odmaknuo od stijene, više nije zujalo. Nagneš se prema stijeni, ono zuji. Kažem njemu „Čuj, neću ti sad govoriti što je zujalo, ali nije ono što sam ti rekao, nije agregat!“ On navaljuje „Pa reci što je, reci što je!“ Na kraju sam mu i rekao: bio je to vjetar koji je u stijenu udarao tako jako da si imao osjećaj kao da vibrira neka ogromna mašina. Kad smo došli na vrh, onaj otprije opet je rastezao harmoniku i opet krenuo prije nas. Odlučili smo se spustiti na Dolič, tamo je jedna okomita stijena s policom. Kad se tu zaletiš, samo te nosi. Ja sam išao prvi, a on za mnom. Upozorio sam ga da pazi i da ne trči jer sam vidio da nećemo moći lako proći. Polica je bila odvaljena, a sa strane je bilo zakucano čelično uže. Držeći se rukama za uže i odgurujući se nogama od stijene, prošli smo taj dio.

Kad smo došli na dom, tamo onaj frajer opet svira harmoniku. Odlučili smo popiti pivo i nešto pojesti, kadli uleti čovjek i viče: „Gdje je

gazdarica? Trebamo je jer ona zna njemački! Čovjek je pao u provaliju!“ Pitali smo o čemu se radi da se pripremimo i idemo pomoći. To je bilo na tom istom mjestu gdje sam rekao prijatelju da pripazi, taj Nijemac se zaletio, stao u snijeg koji se bio odvojio od stijene i propao u jedno petsto metara duboku rupu. Cijelu su noć tražili i tražili ne bi li ga našli. I znaš kad su ga našli? Idućeg proljeća!

Kapela: GOVORIO SI MI O KĆERI, A I SIN JE TAKOĐER ČLAN „KAPELE“, KAKO SI IH NAVOGORIO NA PLANINARENJE?

Otto: Sin je sa Zelićem krenuo u planinarsku školu i ostao u planinarenju sve dok nije otišao u Njemačku u potrazi za poslom. S kćeri je bilo malo drukčije. Zbog nje nisam išao na Meteore u Grčkoj. Imala je neki kolac u školi na kraju školske godine i, čuj, nisam je smio ostavit samu doma jer znam da bi pala godinu da je nisam držao pod kontrolom. Ona je puno putovala sa mnom, s ferijalnim savezom smo išli u Češku, turistički smo išli u Prag i u Veneciju, a nekad sam je vodio sa sobom i u planine. Ponekad je išla iz nagrade, a ponekad po kazni. Takve su jednostavno bile okolnosti, rastao sam se od prve žene, ostao sam i nije imala izbora, pa me je morala pratiti.

Kapela: ZNAČI, KAZNJAVAO SI DJECU TIME ŠTO SI IH VODIO NA PLANINARENJE? PA STVARNO SI STROG OTACI KUD HODAŠ OVIH DANA?

Otto: Prije dva mjeseca sam s Emicom i Mladenom napravio 23 kilometra – krenuli smo od Hunjke i nakon cijelog dana hodanja završili u Čučerju. Putem smo brali maline, a na povratku čak i kupine. Sljedećeg ponedjeljka opet smo se našli u orijentacistima, tamo isto držim ključeve prostorija.

Kapela: KAD SPOMINJEŠ KLJUČEVE, RECI MI KADA SI PREUZE OVO, JEDNU OD NAJVAŽNIJIH FUNKCIJA SRIJEDOM?

Otto: Kad je umro Vjekin tata, Goran je predložio da ja preuzmem to piće. Dobio sam ključ od prostorija da mogu na vrijeme napunit frižider i tak' sam ti ja postao – šanker! Od toga je prošlo skoro deset godina, a ja sam još uvijek tu!

Kako smo ovaj razgovor vodili neposredno prije sastanka srijedom i kako se sve više približavalo 20 sati, kada treba početi sastanak, navala glasova koja je iz naše zajedničke prostorije dopirala u sobu za sastanke dala je naslutiti kako oko frižidera vlada potraga za Ottom, pa sam bila primorana zahvaliti na razgovoru i pustiti ga da se vrati na svoju dužnost. Otto, hvala ti (za sve)!

Razgovarala Jelena Spreicer

25 GODINA IMENA HPD-A KAPELA

— Hrvoje Zrnčić —

Naše je društvo od osnutka 1954. godine nosilo službeno ime PD „Rade Končar“, po tvornici u čijem je okrilju nastalo i čiju je potporu uživalo. Tako je bilo sve do 1991. godine. Nakon što je Tvornica Rade Končar promijenila ime u Tvornica Končar i naše društvo mijenja ime i postaje PD „Končar“. Već je u prvom dijelu 1992. godine Tvornica Končar odlučila prodati samački hotel u Voltinom naselju u kojem je naše društvo imalo prostorije za sastanke. Slijedilo je iseljenje i pražnjenje cjelokupnog samačkog hotela popularno zvanog Sahara, pa smo tako ostali bez društvenih prostorija. Tada je pokojni Zvonimir Kren, ondašnji predsjednik društva, koji je radio u Tvornici Končar, molio i tražio od rukovodstva tvornice da nam osiguraju nekakve prostorije za sastanke. Međutim, rukovodstvo tvornice na čelu s direktorom nije htjelo čuti ni za kakvo planinarsko društvo, ni za kakve prostorije ili možda potpore. „Odrekli su nas se u potpunosti“, izjavio je tada Zvonimir Kren. Srećom, prostor za sastanke Društva tada nam je osigurao naš član Mato Biličić i to u prostorijama Mjesne zajednice na Opatijskom

Dok netko anonimno nije 31.7.2017. potajice postavio metalni križ na najviši vrh Bijelih stijena, nitko se (drugi?) u HPD-u „Kapela“ nije sjetio kako je ove, 2017. godine današnje ime društva navršilo dvadeset i pet godina. Dvadeset i pet godina nije malo i netko se je od nas trebao sjetiti. Osobno osjećam dio odgovornosti.

trgu, pa smo s radom nastavili bez većih problema.

Kako više nismo imali nikakvih poveznica s tvornicom Končar, počelo se razmišljati o promjeni imena Društva. Bilo je različitih prijedloga, primjerice Zoran Gomzi je predlagao da se naše društvo nazove imenom Dragutina Hirtza. No, kada je netko predložio ime Kapela, mnogi, pa i sam Zoran, to su s lakoćom prihvatili jer je ime kratko i zvučno, a i „naša“ se planinarska kuća nalazi na Kapeli. Prijepor oko imena Društva nije bio u samom imenu Kapela, već u pridjevu „hrvatsko“ u prijedlogu službenog imena Hrvatsko planinarsko društvo Kapela. Međutim, na sjednici Društva takvo je ime izglasano s jednim glasom protiv, a suzdržanih nije bilo. Kada su upitali čovjeka koji je glasao protiv zašto je bio protiv, on je odgovorio kako je želio vidjeti demokraciju na djelu kad svi glasaju za, a samo jedan protiv i to bez ikakvih posljedica. Pri promjeni statuta društva 2005. godine ponovno je bilo prijedloga da se iz službenog imena izostavi pridjev „hrvatsko“, međutim pridjev je ostao kao obilježje vremena u kojem je stvarana samostalna država i Društvo mijenjalo ime.

OBAVIJEST

HPD „Kapela“ ovim putem članove bliske Marku Cafuti (i one koje to tek namjeravaju postati) obavještava o promjeni rođendana pročelnika penjačke sekcije. Umjesto dosadašnjeg datuma, 30. siječnja, kao drugi Cafutin rođendan od sada slavimo i 14. listopada jer je to dan kada je tijekom pohađanja alpinističke škole na svu sreću bez ozbiljnijih posljedica pregrmio nesreću na Aginom kuku, kada se prilikom hvata prvog penjača odlomio dio stijene te ga udario u glavu. Unatoč padu niz stijenju i ozljedama od kojih se djelomično još uvijek oporavlja te zahvaljujući brznoj intervenciji HGSS-a, naš je Caf dokazao dvije odavno već poznate stvari: da kaciga glavu čuva i da ponekad na stijenju sve možeš učiniti dobro, a da stvari opet izmaknu kontroli. Sretni što je sve ipak dobro završilo, poklone koje ste mu htjeli uručiti za četiri dana pospremite, ostavite na ledu sljedećih devet mjeseci ili u listopadu kupite nove. Valja postaviti da bi mu prijeko potrebna bila nova kaciga. Ili možda čak i dvije.

Također je zanimljivo da se uz ime pročelnika penjačke sekcije ove godine veže još jedna intervencija. Čuvši, naime, da je Cafuta ostao zarobljen na otoku Ižu, predsjednik društva koji je u tome trenutku boravio na susjednome Dugome otoku ni trena nije oklijevao da si svirepo dodijeli još i titulu admirala te u ovome društvu koje već ionako vrvi razno raznim sekcijama ad hoc osnuje još jednu: „ratnu mornaricu HPD-a Kapela“. Nova sekcija primarno spasilačkog karaktera od samog je osnutka ulijevala sigurnost svim otočanima. Tko se ne bi osjećao sigurnim kada vidi Zelića i Krešu u kajaku na napuhavanje kako se oboružani ludom hrabrošću, dvama veslima i odokativnim uputama otočana javljaju na dužnost? Njihov slavodobitni ulazak u Luku na Dugome otoku sa spašenim Cafutom koji ipak nije stao u kajak, pa je kretanju istog morao pripomagati perajama napola uronjen u more još će dugo odzvanjati u pričama mještana. Što reći osim da Kapelaši, gdje god da se pojave, ispisuju povijest?

KAO DA SU DIO
PLIME

SKUPŠTINA HPD-A „KAPELA“

KRESO SUPINA

49. REDOVNA SKUPŠTINA

JELENA SPREICER

KAPELIN TRUMP
U ČUDU

REDOVNA SKUPŠTINA HPD-A „KAPELA“

Krajem siječnja 2017. u OŠ Ivana Gundulića održana je 48. redovna, odnosno izvještajna skupština HPD-a „Kapela“. Članovi su se okupili kako bi još jednom proslavili godišnjicu osnutka našeg društva osnovanog 8. siječnja 1954. godine. Kao novi predsjednik Društva, skupštinu je ove godine po prvi puta vodio novoizabrani Josip Zelić. On je u zabavnom tonu ozbiljno-neozbiljnom, kako smo od njega odavno navikli, predstavio opće podatke o radu društva te članstvo obavijestio o jednoj svojoj novogodišnjoj odluci za koju se samo možemo nadati da neće doživjeti sudbinu ostalih revolucionarnih novogodišnjih odluka poput onih da ćemo se hraniti zdravije, piti manje alkohola i smršavjeti:¹

Od 2017. nadalje na redovitim će skupštinama osim predsjedavajućeg i pročelnici pojedinih povjerenstava i sekcija izvještavati o radu obavljenom u protekloj godini. U skladu s time o radu Sekcije

mladih izvjestio je njen pročelnik, Luka Kvočić; o stanju i radovima izvršenim na kući i skloništu na Bijelim stijenama, kući na Viništu i Zelenoj kući voditelj Gospodarskog povjerenstva, Antun Božić; novoosnovanu Penjačku sekciju, kao i njene obavljene i planirane aktivnosti predstavio je njen voditelj Marko Cafuta; o obnovljenim markacijama i onima koje to tek trebaju postati govorio je voditelj Markacističkog povjerenstva Luka Molvarec; o aktivnostima Izletničkog povjerenstva Vjeko Habulinec; o aktivnosti Povjerenstva za zaštitu prirode Slavko Ferina, a o financijama blagajnik Goran Zadražil, dok je izvještajni dio skupštine zaključio Matej Perkov saževši promidžbene i društvene aktivnosti u Kapeli u protekloj godini. Nakon toplih riječi podrške koje su nam uputili dragi prijatelji iz drugih društava predstavili smo novi broj našeg časopisa i dodijelili sljedeća jubilarna priznanja:

¹ Osim ako niste ustrajni karakter kao Zvonimir Mišura

ZA 10 GODINA ČLANSTVA:

1. Marijanu Mrakovčiću
2. Vesni Mrakovčić
3. Tomislavu Paradovskom
4. Mirici Medenjак
5. Marijanu Medenjaku
6. Štefeci Königshofer
7. Borisu Lanči
8. Jeleni Raić Alfier
9. Branku Divjanoviću
10. Đuri Kunješiću
11. Božidaru Beberu
12. Gordani Vuger-Jerković
13. Jelici Sabalić
14. Branki Vukadinović
15. Dragutinu Pavlović
16. Nevenki Bukovinac

ZA 20 GODINA ČLANSTVA:

1. Margiti Anzulović
2. Zdravku Muraju
3. Jasni Muraj
4. Danijelu Grašovcu
5. Srebrenki Grašovec

ZA 30 GODINA ČLANSTVA:

1. Josipu Zlatku Šintiću

Osim jubilarnih nagrada, dodijeljena su i još neka

DRUŠTVENA PRIZNANJA I NAGRADE:

- društveno priznanje „Prva lopata Kapele“ Zdenku Gruberu za njegov angažman na radnim akcijama na Viništu
- društveno priznanje „Prva kuhača Kapele“ Mladenu Rogošiću za sva gladna usta koja je nahranio na Viništu za vrijeme radnih akcija, kao i u razdobljima kada ih nije bilo
- društveno priznanje Zlatku Muhviću za poseban angažman
- društveno priznanje „Afrička šljiva“ Damiru Streicheru za dugogodišnje sustavno podje*avanje
- društveno priznanje Ottu Hanzlu za dugogodišnji i predani rad
- zahvalnica Zoranu Gomziju za poseban doprinos i dugogodišnji rad

Nakon podjele nagrada, druženje je, po dobrom starom kapelaškom običaju uz kulinarske specijalitete nastavljeno do ranih jutarnjih sati, kada je u blizini ponestalo ugostiteljskih objekata koji su još uvijek bili otvoreni.

IN MEMORIAM

U svibnju smo se
nažalost morali oprostiti
od dragog prijatelja,
Mauricija Tudine
(1940. – 2017.)

HRVOJE ŠASEK

PLANINARSKA ŠKOLA NA
PUTU PREMA KANJONU
RIJEKE KRUPE

HRVOJE ŠASEK

PLANINARSKA ŠKOLA PRIJE USPONA NA GOLU PLJEŠIVICU

PLANINARSKA ŠKOLA 2017.

I ove je godine održana čak 15. po redu Opća planinarska škola HPD-a „Kapela“, pod uspješnim vodstvom Vjeka Habulinca, Sanje Hrvoić i Stjepana Drena Mlinarca. Kao i prethodnih godina, i ove je za školu vladao veliki interes, pa je svih 40 mjesta vrlo brzo bilo popunjeno. Kao i svake godine, školarci su od ožujka do svibnja na predavanjima svladavali teorijska, a na izletima praktična znanja o osnovnoj planinarskoj opremi, orijentaciji, prvoj pomoći, čvorovima i dragocjenosti trenutaka zajednički provedenih u planini. U sklopu planinarske škole organizirani su izleti na Ravnu goru, Sljeme, i Golu Plješivicu, školarci su održali vježbu orijentacije, kao i već tradicionalnu vježbu korištenja tehničke opreme i penjanja na Okiću. Osim toga, vrijedno su i marljivo sudjelovali u akciji opskrbe kuće na Bijelim

stijenama te svoje znojem, ali i trudom i druženjem zaslužene diplome preuzeli na Dinari. S velikim zadovoljstvom možemo ustvrditi da brojne školarce i dalje možemo sreći na „Kapelinim“ izletima, što je još jedan od dobrih pokazatelja stalnog pomlađivanja društva i prirasta broja novih članova. Neki od školaraca nedugo su se nakon diplome hrabro upustili i u avanturu prvog dežurstva na kući na Bijelim stijenama te, preuzevši na sebe ne samo uživanje u prirodi i druženju, već i neke od zajedničkih odgovornosti, mogu služiti kao primjer novim, ali i starim članovima društva. Poziv za sljedeću planinarsku školu koja će se održati u proljeće 2018. godine već je raspisan, a na čitateljima je ovog teksta da o njoj pronesu glas, pa da i ove godine za našu školicu moramo otvoriti listu čekanja!

DONACIJA KAZALIŠTA „PENTRAVCI“

Da se „Kapelin“ društveni život ne sastoji samo od zajedničkih odlazaka na izlet i sastanaka utorkom i srijedom, dobro je poznata stvar. Jednako je tako dobro poznata i blagonaklonost diletantskog kazališta „Pentravci“, koje dugi niz godina financijski pomaže našem Društvu, darujući mu prihod s jedne od svojih predstava. Ove je godine to bila predstava Muška pašteta, održana u ponedjeljak, 3. travnja 2017. godine u Centru za kulturu Trešnjevka. Kapelaši su se tako nasmijali uz „komediju o materijalnom grabežu i tjelesnoj požudi“ u jednoj mesarskoj obitelji. I u nadolazećim se godinama veselimo novim projektima ovog kazališta s 25-godišnjom tradicijom u nasmijavanju ne samo planinara, već i svih ostalih ljubitelja kazališne umjetnosti.

PREDAVANJA U DRUŠTVU

Kako „Kapela“ brine ne samo za rekreativno-hedonističke, već i kulturno-obrazovne potrebe svoga svekolikoga članstva, tako je i ove godine u društvenim prostorijama u organizaciji pročelnika za promidžbu Mateja Perkova održan niz predavanja iz kojih izdajamo: Rumunjska – sjeverni Karpati (Matej Perkov); Zimski usponi u Makedoniji (Matej Perkov); Ekspedicija „PIK Lenin 2017“ (Matej Đurković); Svi moji 4-tisućnjaci (Slavko Patačko); Međunarodni projekt staze Via Dinarica (AIN Čaplar, Valentina Futač). Osim toga, u knjižnici Bogdana Ogrizovića održana je i prezentacija knjige naših dugogodišnjih članova Vide i Hrvoja Zrnčića pod naslovom *Bilje hrvatskih gora i planina*. Zahvaljujemo svim predavačima i dragim gostima koji su nam omogućili ova lijepa druženja te se nadamo da će ih u sljedećoj godini biti još i više!

PENJANJE NA KALNIKU

PENJAČKA ŠKOLA 2017.

Nakon odličnih iskustava naših članova koji su 2016. pohađali penjačku školu, logičan je sljedeći korak bilo školovanje novih sportskih penjača. Troje članova Sekcije mladih – Nika Balog, Nikola Brolich i Krešo Supina - pohađali su proljetnu sportsko-penjačku školu, koja se pod vodstvom Ivica Kljaka i Nenada Jovića provodi po programu Komisije za sportsko penjanje HPS-a. Polaznici su prvo odslušali uvodno predavanje o sportskom penjanju, kratkim i dugim smjerovima, penjačkoj opremi, čvorovima i sl., nakon čega su uslijedile vježbe u dvorani i prvi penjački izleti. Prvo penjanje na otvorenom polaznici su iskusili na Kalniku, a uskoro su novostečena znanja i vještine isprobali i u NP-u Paklenica, gdje je održan i završni ispit u sklopu kojeg su kandidati, osim teorijskog znanja, morali dokazati i da sami znaju postaviti penjački smjer i sidrište. S ponosom možemo reći da je sve troje kandidata uspješno položilo ispit i steklo titulu sportskog penjača i diplomu HPS-a koju izdaje Komisija za sportsko penjanje.

HRVOJE ŠAŠEK

DILETANSKO KAZALIŠTE PENTRAVCI
P.D. Grafičar,
pri Centru za kulturu Trešnjevka

Vjekoslav Domini
MUŠKA PAŠTETA
komedija o materijalnom grabežu i tjelesnoj požudi
za P.D. Kapela
ponedjeljak, 3. travnja 2017.
u 19.30 sati
Centar za kulturu Trešnjevka
Park Stara Trešnjevka 1*

Ulaznice s označenim sjedalima mogu se rezervirati kod članova P.D. Kapela ili na ulazu dvorane prije predstave

Roditelj: Pero Popović

Glavni: Anđelko Štalić, Nikola Prayčević, Nikola Kuzmić, Tihomir Čredli, Ivan Mirošević
Kazalište: Krešimir Radović, Srđana Berićević, Rajka Petrović, Goran Godević,
Miroslav Kuzmić, Željko Šušter, Marija Potarić Tešić, Barbara Pilić,
Mladen Šušter Štani i Zvezda Ivanić

Scenarij i režija: Miroslav Patačko
Glavni: Pero Popović, Miroslav Patačko, Zvezda Ivanić, Vesna Šušter
Glavni: Pero Popović, Miroslav Patačko, Zvezda Ivanić, Vesna Šušter
Glavni: Pero Popović, Miroslav Patačko, Zvezda Ivanić, Vesna Šušter

Producent: Pero Popović, Ivan Mirošević

Kazalište pomoglo:
GRADUS d.o.o., Sevesko, ARTMEDIAM, Mješevko Hegedi, Zagreb,
Končar - Elektronika i Informatika s.p., Zagreb i Energo d.o.o., Zagreb

www.pentravci.com

*Naposredom: Izlet Centra za kulturu Trešnjevka postoji po potrebi na kojem navodno uvijek ima
ograda uz naplatu do 20 sati: 2. zala, SMS ponuka na broj 190151, 3. izlet.

JEDNA PRIČA IZ NAŠEG KUTA

Ivona Gönner

PRIPREME ZA ZBOR POČELE SU NEKIM SITNIM, NEFORMALNIM RAZGOVORIMA JOŠ U LJETO 2017. DOGAĐAJ SE POČEO RAZVIJATI I FORMALNO TE SE OD STUDENOG 2017. UKLJUČUJE DODATNA EKIPA I KREĆE PRIPREMA SA ZAVRŠNIM RADNJAMA OKO ORGANIZACIJE ZA DAN D I DOGAĐAJ SAM PO SEBI.

31. ZBOR VODIČA HRVATSKOG

PLANINARSKOG SAVEZA

JACODA ŠANTIĆ

MJESTO:
SLJEME, DOM CRVENOG KRIŽA

VRIJEME:
2.–3. PROSINAC, 2017.

PRISUTNIH:
VIŠE OD 170 OSOBA

DOMAĆIN:
STANICA PLANINARSKIH
VODIČA ZAGREB

JACODA ŠANTIĆ

JACODA ŠANTIĆ

Dogovori, sastanci i telefonski razgovori sve su učestaliji. Još poneki novi detalj iskače, no sve se slaže, ponekad i po onoj – više sreće, nego pameti. I kada smo se najmanje nadali stiže jutro 2.12., i puni optimizma i snage krećemo u dan. Kao što zna biti putem, još rješavamo neke kupovine i punimo aute dodatnim stvarima pod sumnjom hoće li će sve to biti – dovoljno?

Kada smo stigli na Dom Crvenog križa, prisutna ekipa već je istovarila sve potrebne materijale i tekuću „problematiku“. Svi radimo kao mravi, svi kao jedan. Osjećaj je kao da smo tek stigli, a već pred nama se izmjenjuju kolege na prijavama, njih 150, iz raznih društava sa svih krajeva Lijepe naše. Pridružuju nam se i kolege iz susjedne Bosne i Hercegovine, iz Stanice planinarskih vodiča iz Sarajeva: Prezime.

Ime. Potpiši. Uzmi bon za večeru. Broj sobe. Poklon. Sve se odvija zacrtanim hodogramom. Do podneva sve se utišalo, a pristigli planinari i vodiči u dvorani su spremni za uvodnu riječ i prezentaciju o regionalnom razvoju u ovom projektu „Via Dinarica“. Dok kratko odmaramo, nogice već pomalo bježe i s veseljem slažemo stol za stanku. Pun stol delicija raznih (zahvaljujući Carol, Ivani, Ivoni i Jagodi).

Stanka prva. I ... tutanj! 20 minuta i stol prazan, a nama srca puna! Predavanja se nastavljaju. Nastavlja se predavanje o projektu „Via Dinarica“ i uloji vodiča u njemu. Osim naše Valentine i kolega, predavanje drži i Carol. Stanka druga. Već smo pomalo uljuljani u toplinu doma i opuštenost u razgovorima je na djelu. Opušteni su svi osim naše Ivane. Kreće opremanje kolega u još malo plave boje i amblema Stanice vodiča. Pitanja raznih, želja još i više. No ništa je ne može iznenaditi! Nakon pola sata kreće završni dio programa i dana prvog: Penjanje za sve i Aktualni sat. Dok se nismo okrenuli već je na redu bila – večera! Prikupi. Propusti. Svako mora biti zadovoljan i sit jer još poslije treba pristupiti zabavi! Veliki obol i doprinos tome sa smjehom na licu i spremni na šalu

daju logističari iza šanka: Tomo, Vrabec i Šole. Nikoga ispred šanka ne ostavljaju žednim. Hidratacija pojačana. Do dugo u noć odjekivala je pjesma, ali i naša Ivana sa brigom da svi do kreveta sretno stignu...

OSMIJESI OD UHA DO UHA

Dan drugi nekima je počeo ranije u pospremanju (Šole i Ana), a nekima zaslužno i kasnije. Prva pomoć je na dnevnom redu. U teoriji, ali i praksi! Vježbe razne. Iskustva su se razmjenjivala, na nove detalje upućivalo. Paralelno se odvijao i sastanak Komisije vodiča. U svojoj dinamici donose razne zaključke, godinu privode kraju, zadatke si zacrtavaju i povijest pišu. Za nas bitnu jer smo postali bogatiji za instruktore A standarda, a među njima je i naša vrijedna i uporna Carol! Svaka čast, svaka čast! Vrijeme je za rastanak i pozdrav do idućeg Zbora vodiča HPS-a za dvije godine! Slika finalna. Sve zastave svih stanica se vijore. Osmijesi od uha do uha. A i naša Val u finalnom skoku i prizemljenju lakom, s foto aparatom visoko u zraku.

I sada u trenu, kao i kod dolaska, prije nego smo se snašli, ostajemo sami. Nas dvadesetak počinje prikupljati sve što smo rasprostrli po domu. A i zalijepili. A i razmjestili. Nije bitno. Svatko radi, bez puno pitanja. Dream team domaćina... Jagoda, Goga, Zlatko, Ivana, Antonija, Luka, Tarik, Ana, Grubi, mi... Dom od planinara oslobođen. Popiti još koju. Dogovoriti sljedeću priliku za sastanak! I rastanak je sada stvarno tu. Srećom da ćemo na putu još „Mlinaricu“ posjetiti jer bi nam bio preveliki šok da se baš tako, odjednom, rastanemo! Još malo smijeha i priče. Nazdravljamo za našu Carol i instruktorski naslov. Sada već malo tiši i škrtiji sa riječima jer pri kraju smo snaga... No nakon ića i pića ipak se gasimo (nakratko) do iduće prilike za lijepo druženje!

Ostaje još samo zaključiti: Malo nas je, al nas ima!

PRVA KNJIGA O BILJU HRVATSKIH GORA I PLANINA

Kao što smo saznali u razgovoru s Kristinom Posavac, planinarice često osim rekreativnog, meditativnog, društveno-korisnog i društveno-zabavnog ima i edukativni karakter. Upoznajući planine u svojoj i stranim zemljama nailazimo ne samo na nove krajolike, već i na dotad nam poznata i nepoznata bića iz biljnog i životinjskog svijeta, a u tim je trenucima i više nego korisno

imati uza sebe nekog od onih članova društva koji poznaju biljke, pa te mogu uputiti u svojstva pojedinih od njih. Svi znamo da na Bijelim stijenama raste runolist, a i da je jedan od najljepših izleta koje često volimo ponavljati onaj koji prolazi Stazom velebitske degenije u vrijeme cvatnje te endemske biljke. No poznavanje bilja koje susrećemo na svojim posjetima gorama i planinama tre-

balo bi nadilaziti takva opća mjesta. Kao što ljubitelji planinarske književnosti zasigurno znaju, upravo je nepoznavanje planinskih biljaka bilo ono što je Chrisa McCandlessa stajalo života. Nademo li se u situaciji u kojoj nas mori glad, svakako je korisno raspolagati informacijom koje su biljke otrovne, a koje nisu. Čudi stoga činjenica da je na ovu iscrpnu temu dosada objavljeno vrlo

malo knjiga, a pogotovo su rijetke one koje bi toj temi pristupale na popularno-znanstveni, a ne stručni način te tako bile dostupne svakome planinaru ili nekom drugom botaničkom znatiželjniku. Zadatka da popune ovaj velik propust hrvatskog izdavaštva prihvatili su se Vida i Hrvoje Zrnčić koji su 2017. godine objavili knjigu *Bilje hrvatskih gora i planina*.

Osvrt na knjigu započet ću nečime što inače ne volim pročitati u sličnim osvrtima, a to je moj osobni dojam kojim dominira sjećanje na temi knjige primjeren spektakl boja na fotografijama koje prate tekst u knjizi. Slobodno mogu reći da će mi najšarenija uspomena na ovu sivu zimu biti upravo čitanje ove knjige. No ona se ne sastoji isključivo od fotografija. U uvodnom se djelu utvrđuju temeljne definicije kojima se autor i autorica služe (gora, pretplanina, planina) te opisuju klimatske, hidrološke i geološke posebnosti hrvatskih staništa kao i način na koji su pojedine biljke predstavljene. U knjizi je riječju i fotografijom čitatelju predstavljeno ukupno 145 najzanimljivijih svojti podijeljenih u tri glavne skupine: papratnjače, golosjemenjače i drvenaste i zeljaste kritosjemenjače. Pritom su, naravno, upravo potonje one koje sačinjavaju veći dio ove knjige, a autor i autorica su ih odlučili grupirati po onome po čemu smo najskloniji zapamtiti: boji njihovih cvjetova, pa tako razlikuju: biljke crvenih (ružičastih), bijelih, plavih (ljubičastih), smeđih,

zelenih i žutih (narančastih) cvjetova. Za svaku opisanu svojtu navodi se njeno latinsko i hrvatsko ime, ali (u skladu s popularno-znanstvenim usmjerenjem knjige) i njeno narodno ime, rasprostranjenost, vrijeme cvatnje, stanište i ostale informacije poput zanimljivih stvari koje se pojavljuju u nekim svojutama. Na kraju – uz svaku svojtu stoje najmanje dvije, a nerijetko i više fotografija koje su prava zvijezda ove knjige. Možemo samo zamisliti koliko strpljenja je iziskivala potraga za zadovoljavajućom fotografijom svake od 145 svojti. A tko god imalo poznaje autora fotografija, Hrvoje Zrnčića, sigurno zna za njegovu predanost fotografiji i perfekcionistički pristup istoj.

No u ovoj je knjizi osim fotografija sjajno ispalo i još nešto, a to je činjenica da je knjigu, iako je zamišljena kao priručnik, a ne kao štivo koje se u jednom dahu čita od korica do korica, izrazito zabavno čitati i upravo ova-ko jer su autor i autorica, kad je god to bilo moguće, u tekst ugradili zanimljive i poučne informacije. Bilo kao priručnik koji stoji na polici te čeka pravi trenutak da se u njega zaviri za savjet, bilo kao štivo kojim planinar sustavno može proširiti svoje znanje, bilo kao riznica zanimljivosti za one koji se pripremaju za neke od odnedavno popularnih kvizova znanja, knjigu svima od srca preporučam. Najzad neka bude rečeno i ovo: Tijekom nastanka ove knjige nije ozlijeđena niti jedna biljka!

» JELENA SPREICER

NEPOZNATI KLASIK U NOVOM IZDANJU

Nije nepoznato da je od samih početaka hrvatske književnosti Velebit jedna od najopjevanijih planina. Već se u prvom hrvatskom romanu – *Planinama* Petra Zoranića iz 16. stoljeća – pjesnik kreće podnožjem Velebita i Paklenicom da bi naposljetku završio na Dinari. Velebit su opjevali poznati pjesnici poput Jurja Barakovića, Andrije Kačića Miošića, Ivana Kukuljevića Sakcinskog, Petra Preradovića i mnogih drugih. Svima nam je dobro poznata pjesma nepoznatog autora nastala u drugoj polovici 19. stoljeća za vrijeme hrvatskoga narodnoga preporoda koju smo nebrojeno puta otpjevali na melodijama kapelaškog autobusa – *Vila Velebita*. Velebit, dom brojnih biljaka (poput endemske velebitske degenije) i svih triju velikih europskih zvijeri, preživio je kao tema književnoga stvaralaštva sve do 21. stoljeća.

Među onima koji su svoju opčinjenost Velebitom, njegovim krajolicima i bićima koja tamo obitavaju ovjekovječili olovkom na

papiru spada i Sergej Forenbacher (1921.–2010.), sveučilišni profesor i znanstvenik na polju veterinarske medicine kojeg su na Velebit odvele ljubav prema prirodi i životinjama. Kao što u predgovoru ovome izdanju knjige *Iz Velebitskih dnevnika* piše njegov sin, Stašo Forenbacher, radi se o „tri svećice požutjelih korica“ koje su prvi put u obliku knjige tiskane 2000. u vlastitoj nakladi koja je uglavnom podijeljena obitelji i prijateljima. Ovi zanimljivi zapisi istinskog zaljubljenika u Velebit tek 2017. godine po prvi put izlaze pred znatiželjne oči šireg čitateljstva. Dnevnici obuhvaćaju vremenski raspon od više od 50 godina (od 1957. do 2009.) unutar kojih je autor zabilježio svoja istraživanja i doživljaje s planine. Takva duga vremenska perspektiva također znači da Forenbacherovi dnevnici ujedno predstavljaju i povijesni dokument brojnih promjena koje je Velebit doživio u posljednjih 60ak godina. Forenbacherovi su zapisi kratke crtice od svega nekoliko

stranica na kojima bilježi ljepotu krajolika kojim se kreće, neobičnu srdačnost svojstvenu susretima nepoznatih ljudi u planini i doživljaje s raznim životinjama, od kojih bih izdvojila onu pod naslovom „K Metku i od Metka u društvu konjića“ u kojoj autor opisuje putovanje kamionetom od Zagreba preko Plitvica do Metka u društvu konja koji im je na osmodnevnom pohodu raznim vrhovima srednjeg Velebita pomagao noseći teret. Upravo je ta epizoda jedan od najboljih primjera Forenbacherova gotovo lakonskog stila pisanja: „Stadoh razmišljati o konjima i njihovim sudbinama. Eto ovaj naš dorat kome su oduzeli muškost u ranoj mladosti, blage je naravi, dobroćudan i poslušan. Ne zna kamo ga vodimo, ali ima povjerenja u nas, jer bi se inače pobunio. Ima konja svakakvih, baš kao i ljudi.“ Upotrijebiti malo riječi, ne komplikirati, zabilježiti za vječnost trenutak koji je upravo prošao, to je namjera ovih tekstova. I u tome je njihov autor posve uspio. » **JELENA SPREICER**

Oj, Kapelo

Da je naš Branko pjesnički nadaren, saznali smo tek kada nam je u časopis poslao ovu pjesmu za koju se nada da bi jednoga dana mogla postati, kako on kaže, „himnom Kapele“. Na putu prema ostvarenju toga sna stoji mu jedino nedostatak (žednih) grla koja bi ovu uzglazbljenu pjesmu bila spremna s njime otpjevati, pa su ovim putem vokalno nadareni pojedinci pozvani da se jave Branku i ostvare njegov san!

SHUTTERSTOCK

Autori teksta: Mladen Šurina, Branko Divjanović
Autor glazbe: Semir Hasić-Sammy

Penji zimi, penji ljeti
Bijelih stijena ti se sjeti

Plavim nebom ptica leti
Jelena se rika čuje
Planinari svi na vrhu
Gdje pčelice tiho bruje

Ćurice ih prate mile
Sve su kao gorske vile
Svaka lipa kao slika
Prava je to naša dika

Pijem pivo, pijem vodu,
U sporom sve to radim hodu

Bijele stijene naš su dom
Uvijek drage srcu mom.

Kapelaši najbolji su
Planinari Lijepa naše
Jako sretni tam' u gori
Srčeku to jako paše

Gorom penje grupa mala
Gora njima dušu dala
Svi su sretni, jako dični
Goranima skroz su slični

Kad sa vrha pogled puca,
Tad mi srce jače kuca.

Bijelih stijena nikad dosta
i planinara, dragih gosta

Oj, Kapelo, velika si
Griješ srca planinara
Priroda te divna krasi,
Ljubav svoju si nam dala.

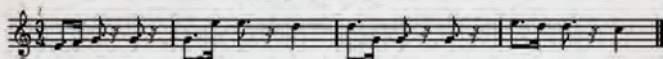
Vesele se, pjesma ori
Svoja srca daju gori
Ponad gore sunce sije
Lijepa srca ono grije.

Oj, Kapelo

Oj, Kapelo, goro naša
ide grupa Kapelaša
planinari to su pravi
svi veseli i garavi.

Bijele stijene, naša kuća
Uvijek su nam srca vruća

Oj Kapelo goro naša

Oj Ka-pe-lo go-ro na-ša i-de gru-pa Ka-pe-la-ša

kibuba

pustolovina na vidiku

Sve za planinarenje, penjanje, kampiranje, putovanja, slobodno vrijeme, ...

Milo
Planinarske hlače
Vino

672HRK

Black Diamond
Štapovi Trail
Back 3

1354HRK

Deuter
Ruksak Guide 45+

1354HRK

Salewa
Planinarske cipele
MTN Trainer Mid GTX

1756HRK

Climbing Technology
Kaciga Eclipse

359HRK

Black Diamond
Čeona svjetiljka Spot

317HRK